

LITOSTROJ

DELAV
PREŠER

VSEMU DELOVNEMU
KOLEKTIVU,
VSEM BRALCEM
IN SVOJIM
SODELAVCEM
ČESTITA
OB NOVEM LETU 1962
UREDNIŠTVO
ČASOPISA Z ŽELJO,
DA BI V PRIHODNJEM
LETU SODELOVALI
ŠE TESNEJE!

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TITOVIH ZAVODOV LITOSTROJ

ETO II.

LJUBLJANA, DECEMBRA 1961

ŠTEVILKA 12

Med nami je bil Franc Leskošek-Luka

Dne 13. decembra sta obiskala Litostroj podpredsednik Zvezne ljudske skupščine in predsednik odbora za gospodarstvo Ljudske skupščine LR Slovenije Franc Leskošek-Luka in član Ljudske skupščine LR Slovenije Julij Beltram. V podjetje sta prišla že zgodaj dopoldne in sta se zadržala v njem do poznega popoldneva. Gosta sta si podrobno ogledala tovarno, se razgovarjala s posameznimi delavci in se zanimala za uspehe in težave tovarne. V pristrčnem in prijateljskem vzdušju je tovariš Luka med drugim povedal tudi nekaj dogodkov iz svojega revolucionarnega življenja.

Predsednik odbora za gospodarstvo Ljudske skupščine LR Slovenije Franc Leskošek-Luka je dal tudi posebno izjavo za naš časopis, ki jo objavljamo v celoti.

Ob svojem zadnjem obisku v Litostroju ali pravilno rečeno pri nas sem med daljšim ogledom tovarne in v razgovoru z vodilnimi delavci z veseljem ugotovil lep napredek tovarne.

Osebnostno sem zadovoljen in optimisten, da ste dvignili vašo tovarno na višji tehnični nivo. Opazil sem, da ste uspešno osvojili proizvodnjo številnih novih in zelo zapletenih strojev in naprav. Za tak ogromen korak naprej, za svojitev te proizvodnje, so družini pred vami potrebovali mnogo več časa, kot ste ga pa vi. Vem, da in zato razumem, ko pravijo naši tovariši, da ste morali v zadnjih letih obvladati in prebroditi marsikatero težavo. Mislim, da se se iz najhujšega izklopali in da ste na dobri poti, da postanete teji vaši proizvodnji, v mednarodni delitvi dela, važen faktor v razvoju gospodarstva na vseh celinah. Pred vami, proizvajalci Litostroja, pa stojijo še velike naloge.

Litostroj je velika in lepa tovarna, vendar ji je potrebna še večja rekonstrukcija, v prvi vrsti modernizacija livarne sive in jeklene litine, nadalje sistematična zamenjava starih reparacijskih strojev z novimi, modernimi stroji v obdelovalnicah, izboljšati organizacijo proizvodnje, povečati produktivnost, izboljšati kvaliteto in izpolnjevati pogodbene termine dobave.

Že večkrat sem na raznih mestih omenil, da bi morala sloven-

ska strojegradnja nastopati bolj enotno, organizirati boljše kooperacijo in s tem bolje izkoriščati strojni park, projektantske biroje in drugo. Tako bi postali cenejši, konkurentnejši doma in na mednarodnem tržišču. Od »svaštara« bi prišli na večjo specializacijo proizvodnje. Če pa bi v kooperativni proizvodnji manjkal kakšen člen, bi pa organizirali novo podjetje s specialnimi nalogami. S tem seveda ne mislim reči, da bi se zaprli v ozke nacionalne meje, saj že danes naša slovenska strojegradnja kooperira s podjetji drugih bratskih republik in celo z inozemskimi podjetji.

Vem, da imate svoje perspektivne načrte za razvoj in proizvodnjo Litostroja, vendar kljub temu naglašam, da je treba trdnosti in doslednosti pri njihovem izvajanju.

Vem tudi, da imate dobro voljo, da načrte izvedete, k čemur bo pa pripomoglo tudi vaše dobro strokovno vodstvo. Prav bi bilo, da bi v vaše delo vnesli več dobre volje in optimizma in ustvarili v tovarni dobre tovariške, to se pravi socialistične medsebojne odnose in harmonijo med proizvajalci; to vam je potem med drugim zagotovilo za velik napredek.

Pozdravljam celotni kolektiv in mu preko litostrojskega časopisa, ki ga redno prebiram, sporočam, da se veselim vaših uspehov in vam v novem letu 1962 želim obilo delovnih zmag.

Z novim poletom v 1962

Če pogledamo na prehojeno pot in rezultate, ki smo jih dosegli v letošnjem letu, moram poudariti, da so se naši ljudje z velikim razumevanjem in požrtvovalnostjo otčili proizvodnih nalog, da bi dosegli kar najboljše rezultate. V precejšnji meri smo v tem tudi uspeli. Saj računamo, da bo realizacija preseгла 9 milijard dinarjev. K tem proizvodnim rezultatom pa moramo pristiati še dober del proizvodov, ki še niso prodani, a tudi povečan obseg neopravljenih proizvodnje. Najbolj razveseljivo pa je, da smo si s primerno kvaliteto naših proizvodov zagotovili za leto 1962 12,5 milijarde zaključenih pogodb, kar je zelo spodbudno za naš kolektiv.

Mislim, da plan za leto 1962 v višini približno 12,5 milijarde ni

previsok. Lahko torej s precejšnjim optimizmom računamo, da ga bomo dosegli, saj smo že v letošnjem letu dokazali, da se da ob dobri volji in sodelovanju celotnega kolektiva narediti mnogo več, po drugi strani pa lahko računamo na večjo produktivnostjo, predvsem na novo uvedenih delavcev, in s še boljše organizacijo dela. Brez dvoma bo k temu pripomogel tudi pravilnik o delitvi čistega dohodka, ki utrjuje ekonomske odnose v podjetju, ter pravilnik o razdeljevanju osebnega dohodka, ki zagotavlja boljše stimulacijo kolektivu. Skratka, v letošnjem letu smo uspeli spraviti v tek strojni park z dvo- in triizmenskim delom, nismo pa uspeli še v večji meri sinhronizirati proizvodnje.

Zato je bilo več težav. Zaradi splošnega pomanjkanja obratnih sredstev in nelikvidnosti v gospodarstvu tudi v Litostroju nismo mogli v pravem času nabaviti potrebnih surovin in polizdelkov, kar je imelo seveda negativen vpliv na potek proizvodnje. Leto 1961 pa je tudi leto, ko smo predvsem želeli utrditi sistem dela po proizvodnih enotah, pri čemer smo prav tako naleteli na mnoge

težave, čeprav smo na splošno z razvojem sistema lahko zadovoljni, posebno glede delovnega utrjevanja samoupravnih organov, ki so boljše delovali kot doslej. Poglobljeno delo samoupravnih organov po proizvodnih enotah bo z novimi materialnimi osnovami še ugodneje vplivalo na nadaljnji razvoj podjetja. Tudi v odnosu med ljudmi smo storili korak naprej, saj je bilo mnogo manj nesoglasij kot v lanskem letu, čeprav so bila tu in tam — včasih povsem dobronamerno — razna trenja in morda je kdaj prišlo tudi do nepotrebnih besed, kar seveda ni najboljše vplivalo na razpoloženje.

Ker smo povečali proizvodne rezultate, smo lahko izplačali tudi več osebnih dohodkov, predvsem pa uredili vprašanje težavnostnega dodatka in dodatka za izmenjsko delo.

Za leto 1962, kot sem že omenil, predvidevamo vrednost proizvodnje na približno 12,5 milijarde, kar bo ugodno vplivalo tudi na razdeljevanje osebnih dohodkov, saj predvidevamo porast le-teh za

približno 600 milijonov dinarjev, to je približno za 150 tisoč dinarjev na enega zaposlenega letno. To je seveda plan, ki ga bomo uresničili s prizadevanjem vsega kolektiva in posameznih ekonomskih enot. Tako nam bo omogočeno, da si bomo zagotovili sredstva tudi za potrebe družbenega standarda, predvsem za zidanje stanovanj, za ureditev sanitarnih prostorov in delno obnovo strojnega parka. Ze v letošnjem letu je bil kolektiv Litostroja deležen mnogih priznanj in pohval s strani naših kupcev, predvsem pa smo ponosni na pohvale in spodbude, ki smo jih slišali od naših najvišjih državnih funkcionarjev: maršala Tita, Mihe Marinka, Franca Leskoška in drugih ob njihovih obiskih pri nas.

Dovolite, da se vam ob koncu leta v svojem imenu in imenu uprave podjetja najtoleje zahvalim za uspešno sodelovanje, ob vstopu v leto 1962 pa želim vam in vašim družinam srečno in uspehov polno novo leto!

Glavni direktor
IVAN KOGOVŠEK

Zahvala za hitro opravljeno delo

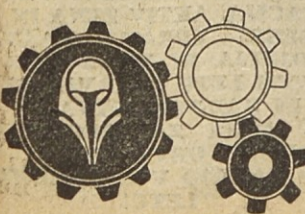
Ladjedelnica »Viktor Lenac« z Reke je poslala Litostroju dne 5. 12. 1961 posebno zahvalo za hitro opravljeno delo (strojno obdelavo ladijskega vijaka in grede), v kateri pravijo dobesedno:

»Ovim putem zahvaljujemo na spremnosti koju ste pokazali na brzini kojom ste obavili povjereni vam posao na strojnoj obradi provrta propelera i pripasivanju odnosne propelerne osovine.

Zahvaljujući vašem razumijevanju, teškoće, na koje je naše Brodogradilište naišlo pri obavljanju klase m/b »Kumrovec«, bit će moguće završiti i predati navedeni brod unutar ugovorenog roka.

Još jednom najlepše zahvaljujemo na razumijevanju i zalaganju, naročito rukovodstvu PE HS.«

Brodogradilište
»Viktor Lenac«

Važni sklepi delavskega sveta podjetja

Kaj je sklenil delavski svet in kako je odločil upravni odbor, to dvoje vprašanj se ponavlja v zadnjem času med člani našega kolektiva. To pomeni živo zanimanje, kako bo delavski svet podjetja odločil o pripombah obratnih delavskih svetov:

— k osnutku pravilnika o delitvi čistega dohodka podjetja, — posebno pa še o pravilniku o delitvi osebnih dohodkov delavcev.

Delavcu ni vseeno, koliko zasluži, podjetju pa tudi ne, ali teče proizvodnja v redu ali če se kje zatakne. Vsak dohodek podjetja in z njim seveda tudi osebni dohodek delavca je odvisen od tega, koliko smo napravili in koliko je bilo s tem ustvarjenega čistega dohodka podjetja.

Delavski svet je na svojem 18. rednem zasedanju dne 8. 12. 1961 sprejel pravilnik o delitvi čistega dohodka in s tem predpisal osnove in merila o delitvi čistega dohodka; od delovnega kolektiva pa je sedaj odvisno, kako bo podjetje kot celota in kako bodo posamezne proizvodne enote ustvarile toliko celotnega dohodka, da bodo zagotovljena zadostna sredstva ne samo za osebne dohodke delavcev, temveč tudi za razširitev materialne podlage proizvodne dejavnosti podjetja.

Na predlog upravnega odbora je DS nadalje soglasno sprejel sklep, da se ne smejo več zaposliti v podjetju delavci, ki samovoljno zapustijo delovno mesto zaradi odhoda na delo v inozemstvo; če stanujejo v litostrojški zgradbi, se bo proti njim ukrepalo tudi v smislu pravilnika o razdeljevanju stanovanj. Izvzeti so le tisti delavci, ki odhajajo v inozemstvo v sporazumu s pristojnim delavskim svetom proizvodne enote zaradi strokovne izpopolnitve, ker je to le v korist podjetja.

Tretji sklep delavskega sveta je bil v zvezi s poročilom HTV službe in ima namen preprečevati nesreče pri delu, da bi tudi po tej poti povečali storilnost članov kolektiva. DS PE naj v bodoče točno analizirajo vzroke nesreč in skrbijo za preventivno izvajanje ukrepov, da se čimbolj zmanjšajo nesreče pri delu in izboljša varnost delavca.

Zaradi decentralizacije disciplinskega postopka je bil izdelan nov disciplinski pravilnik, ki ga je sprejel delavski svet z nekaterimi popravki.

Delavski svet je nadalje razpisal nadomestne volitve pri treh obratnih delavskih svetih. Volitve bodo dne 25. decembra 1961.

POPRAVEK

V prejšnji številki smo objavili članek z naslovom: Naročilo iz Mehike — nova tehnična zmaga. Članek je napisal inž. Marko Kos. Podpis je izpadel iz tehničnih razlogov.

Možic, Lajnar, Travn gore nad Sorško planino vabijo

Sezona za zimski turizem, smučanje in sankanje je tu. Kakor smo že poročali v prejšnji številki našega lista, so pričeli graditi na Sorški planini novo jedilnico. Dne 10. decembra je bila dograjena. S tem je naša planinska postojanka pridobila dovolj prostora za postrežbo gostov in še 70 ležišč. Zasluga, da je bila jedilnica postavljena v rekordnem času, pripada nekaterim našim tovarišem, ki so s svojo veliko vnemo in prizadevanjem pripomogli k dograditvi. Se posebno zasluga in priznanje pa gre tovarišu Viktorju Pogačniku.

Planinski dom je odprt in oskrbovan vse leto. Obisk Sorške planine priporočamo tudi v zimskem času, ker je planina pravi raj za zimski

Časopis »Litostroj« izhaja mesečno (s posebnimi prilogami) v nakladi 4.500 izvodov — Ureja ga uredniški odbor — Odgovorni urednik Peter Likar — Telefon uredništva 33-511, telefon glavnega urednika 343, odgovornega 458 — Cena posamezni številki v prodaji 20 din — Poštnina plačana v gotovini — Rokopisov ne vračamo — Tiska tiskarna ČZP »Primorski tisk« v Kopru

Kako smo letos delali

TEHNIČNA REALIZACIJA 1961

Spet se približuje konec poslovnega leta in bo prav, če si nekoliko ogledamo, kako je tekla blagovna proizvodnja v tem letu in kakšni so bili rezultati našega dela in truda. Pri tem pa ne mislimo razpravljati o finančnem uspehu, pač pa menimo, da bo zanimalo naše bralce, kakšni so bili dosežki po glavnih vrstah proizvodov glede na rezultate lanskega leta.

Pričnimo kar s hidravličnimi stroji, turbinami in črpalkami, ki so za nas eden najzanimivejših proizvodov. Glede turbin bi lahko rekli, da je bila v letošnjem letu situacija kritična. Iz razlogov, da lani in letos investitorjem niso bila na razpolago potrebna sredstva za gradnjo hidroenergetskih postrojenj, seveda tudi ustreznih naročil ni bilo. Tako smo v proizvodnji turbin padli globoko pod plan in globoko pod izvršeno proizvodnjo v 1960.

Anhovski cementar

BO PROIZVAJAL LAŽE, BOLJE IN ŠE ENKRAT VEČ KOT DOSLEJ

Novi del obnovljene tovarne v Anhovem ob Soči je spustil v obratovanje predsednik Izvršnega sveta Slovenije Boris Kraigher. Veliko slavje delovnega kolektiva na dan 30. novembra je v obratu cementarne odprl predsednik delavskega sveta Jože Markovič, ki je v svojem govoru prikazal razvoj tovarne. Obratovati je začela pred štiridesetimi leti. Proslave, pomembne delovne zmage, se je udeležilo blizu pet tisoč članov tovarniškega kolektiva, ckolikških

letu. Dočim je bilo v lanskem letu finaliziranih 2493 ton turbin in njihove opreme, bomo dosegli letos komaj 1002 toni, medtem ko smo planirali 2000 ton. Deloma smo ta primanjkljaj pokrili s povečano proizvodnjo črpalk, ki se je zelo povzpela, od 821 ton lani do letošnjih 1700 ton, kar pomeni prav lep napredek.

Proizvodnja naših mostnih žerjavov, ki so doma in v inozemstvu znani kot soliden in tehnično — lahko bi rekli — dovršen proizvod, je s 707 tonami praktično ostala na isti višini kot lani (745 ton), pri tem pa moramo poudariti, da bo v začetku prihodnjega leta dokončanih še približno 200 ton žerjavov, za katere je bila večina dela opravljenega že v tem letu.

Jeseni 1959 je stekel v naših delavnicah prvi Dieslov motor. Od dokaj skromne proizvodnje v letu 1960, ko smo izdelali 196 ton

teh motorjev, se je proizvodnja v letošnjem letu povečala že za skoro 300 odstotkov. Ta količina je sicer nižja od planirane, vendar moramo resnici na ljubo priznati, da smo imeli s podobavitelji nekaterih sestavnih delov oziroma polfabrikatov precej težav in zamud. Pričakujemo, da se bomo po prihodu novih, deloma specialnih strojev za to vrsto proizvodnje v bodoče ognili tudi takim in podobnim težavam.

Pri talnih transportnih sredstvih, to je vilicarjih in avtožerjavih se stvar ni dosti spremenila in je ostala proizvodnja približno na isti višini (420 ton) kot lani. Pač pa se je gradnja individualnih reduktorjev povzpela od 300 na 475 ton. Pri tem niso vračunani reduktorji za žerjave, ki so upoštevani že pri samih žerjavih.

Ostane nam še oprema za cementarne in opekarne. Tudi tu lahko ugotovimo napredek, saj se je zvišala letošnja proizvodnja nasproti lanski za 30 odstotkov. Kakor bomo kasneje videli, nam je v tej panogi proizvodnje zagotovljen v prihodnjem letu velik korak naprej.

To so bili naši glavni proizvodi. Nadaljnje razmišljanje po posameznih vrstah strojev oziroma proizvodnih skupinah nasploh ne bi bilo zanimivo. Tu gre za stroje ali naprave, ki pravzaprav ne spadajo v osnovni program naše proizvodnje in jih izdelujemo v tako majhnih količinah, da bistveno ne vplivajo na celoto. Tu bomo tudi zajeli dele strojev in naprav, rezervne dele, armature, kisik itd. Če vse to zberemo, vidimo, da smo letos izvršili 1682 ton, v letu 1960 pa 1780 ton. Praktično je torej ostalo na istem. V tej realizaciji zavzemajo precejšen obseg strojni deli, ki jih izdelujemo za zunanje naročnike kot usluge. Že letos se je izražala tendenca, da se zmanjša obseg takih uslug in da se tako sproščene strojne kapacitete raje porabijo za naše finalne proizvode. Tako tendenco bomo imeli tudi prihodnje leto.

Metalurški obrati so imeli blagovne proizvodnje 2683 ton, kar je približno 100 ton manj kot lani. Pri tem je upoštevano sivo surovo železo, jekleni ulitki in ulitki iz sive litine.

Ne bo odveč, če si nekoliko ogledamo skupno količino blagovne proizvodnje, da bomo dobili jasnejšo podobo. Po vseh do sedaj omenjenih postavkah znaša ta količina letos 10.630 ton, medtem ko je bila lani ta številka 10.782 ton. Kljub padcu količine realizirane proizvodnje pa se je močno dvignila finančna realizacija. Zakaj to? Najenostavneje bomo to pojasnili s primerom:

Omenili smo že, da se je letos močno povečala proizvodnja Dieslovih motorjev v primeri z lanskim letom. Če upoštevamo, da je potrebno za izdelavo ene tone teh izdelkov približno 500 ur, za

eno tono opreme za hidroelektrarne pa samo 103 ure, je jasno, da bi lahko na primer namestili 300 ton Dieslovih motorjev izdelanih z istimi kapacitetami približno na 1450 ton turbin in njihove opreme. Tovarna z določeno zmogljivostjo lahko torej izdelava večjo količino opreme, za katero je potrebno manj izdelovalnih ur in obratno, finančni rezultat pa je lahko v obeh primerih enak. Z drugimi besedami, količina proizvodnje po količini je pri isti kapaciteti močno odvisna od strukture proizvodnje, od asortimenta izdelkov. Ne samo, da se je pri nas letos povečala proizvodnja »dražjih« artiklov (Dieslovih motorjev, strojev za opekarne, hidravličnih stiskalnic, reduktorjev), ampak se je obenem zmanjšala tudi količina opreme, katere izdelava zahteva manj ur po toni (turbin).

Ne bo odveč, če v nekaj besedah povemo še, kako kaže položaj za prihodnje leto. Po planu se zviša količina blagovne proizvodnje na približno 15.000, upoštevajoč pri tem, kot smo že enkrat omenili, da smo nekaj tega praktično izdelali že letos od drugega leta pa bomo samo dovtično šili. Močno se je dvignila količina v proizvodnji žerjavov, in cementarne na 1370 ton, oprema za hidroelektrarne na 2300 ton, dopolnim bodo črpalke ostale s 1800 tonami na približno sedanjih višinih. V ostalih artiklih ni bistvenih sprememb. Važno pa je to. V nasprotju z lanskim letom je ta plan že sedaj domala pokrit z naročili in ne morejo torej nastopiti med prihodnjim poslovnim letom kakšne bistvene spremembe pri asortimentu proizvodnje. Zanimivo je tudi to, da bo v letu 1962 približno 50 odstotkov finalnih proizvodov prodanih v inozemstvu.

Dela torej ne bo primanjlo. Nasprotno, ogromno truda in dobre volje bo potrebno, če bomo hoteli izpolniti vse naloge, so postavljene pred nas.

Inž. M. PODBOJ

STROJNIŠKI VESTNIK

glasilo oddelka za strojništvo, inštituta za turbostroje, društva strojnih inženirjev in tehnikov LR Slovenije.

Prinaša aktualne članke iz strojništva, pregled domače in tuje strokovne literature, društvene vesti, poročila o delu in uspehih vseh vodilnih tovarniških strojne industrije.

Izhaja dvomesečno v nakladi 3000 izvodov.

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Aškerčeva 16.

Mednarodni sejem knjig v Beogradu

Na letošnjem mednarodnem sejmu knjig v Beogradu je po besedah direktorja sejma žela največ zanimanja inozemska tehnična literatura. Največ tehnične literature so razstavljale založbe Mac Millan Co., Ltd London, Mc Graw-Hill, New York in založbe iz Francije in Rusije.

Od domačih založb so tehnično literaturo predstavljale predvsem: Naučna knjiga Beograd, Tehniška knjiga, Zagreb. Za organizacijo proizvodnje imata razne izdaje tudi Informator iz Zagreba in Organizator iz Ljubljane. Domače založbe izdajajo v glavnem tehniške poučne knjige, premalo pa zajetnejša dela iz tehniške literature. Zanimiva je zbirka avstrijskih založb »Fachkunde«, ki v obliki priročnika obravnava vse strokovno znanje, ki je potrebno tehničnim poklicem. Podobno izdajo bi si lahko umislile tudi slovenske založbe, vendar bi pobuda morala priti iz podjetij. Delno se z izdajanjem najnujnejših stro-

kovnih knjig ukvarja tudi Litostroj. Ta dejavnost, ki ni koristna samo za Litostrojčane, temveč je hkrati resen prispevek k razvoju slovenskega tehniškega tiska, je vsekakor vredna, da jo še nadalje razvijamo.

Ob novem letu

ČESTITAJO

DELOVNEMU KOLEKTIVU TITOVH ZAVODOV LITOSTROJ, ZVEHA KOMUNISTOV, DELAVSKI SVET IN UPRAVNI ODBOR, LJUDSKA MLADINA SLOVENIJE, SINDIKALNA ORGANIZACIJA, AKTIV ŽENA IN SE POSEBEJ UPRAVA NAŠEGA PODJETJA IN MU ŽELIJO V NOVEM LETU ZDRAVJA, SREČE IN ZADOVOLJSTVA IN ŠE VEČ MOČI ZA IZPOLNITEV VELIKIH OBEZVOSTI, KI NAS ČAKAJO V PRIHODNJEM LETU!

prebivalcev in gostov, med katerimi sta bila tudi podpredsednik Zvezne ljudske skupščine Franc Leskošek-Luka in sekretar za industrijo LRS inž. Viktor Kotnik.

Velika zasluga in priznanje gre kolektivu strojev in naprav, ki je v tako kratkem roku prebrodil težave pri uvajanju te vrste proizvodnje. Za požrtvovalnost in prizadevnost, hkrati pa tudi za kvalitetno izdelano opremo je kolektiv strojev in naprav našega podjetja prejel lepo diplomu, katere reprodukcijo objavljamo. Anhovski mlin ni prvi, ki uspešno obratuje in proizvaja nove in nove tone cementa. Nova postrojenja bodo rodila nove uspehe. Anho je tudi velik izvoznik svojih proizvodov. V lanskem letu so izvozili: 743 ton cementa in 1.408.879.04 tm² salonita. S 1400 zaposlenimi so ustvarili v 1960. letu 7.250 milijard dinarjev. Z obnovljeno tovarno so Anhovčani uresničili svojo vročo željo. Iz leta v leto so negovali tovarno, kovali načrte in nestrpnost čakali današnjega dne, ki pomeni novo rojstvo tovarne. Nova peč že daje prve tone cementa, novi stroji pa prve metre salonitnih plošč.

Z velikim zadovoljstvom je predsednik delavskega sveta cementarne Anho zapisal v knjigo prehojene poti naslednje besede: »Srečen sem, kot smo srečni vsi, katerih življenje je s tisočimi nitmi povezano s tovarno. Po štiridesetih letih je anhovski cementar dočkal, da bo proizvajal laže, bolje in še enkrat več kot doslej.« Milan Vidmar

PROLETARSKA BRIGADA V LITOSTROJU

Dne 22. decembra je obiskalo Litostroj 240 pripadnikov Jugoslovanske ljudske armade, ki služijo kadrovski rok v slavni Proletarski brigadi na Primorskem. Ob zaključku praznika 20-letnice vstaje slovenskega naroda je tega dne ob 9. uri prišla v Ljubljano brigada v popolni vojaški opremi, kjer jo je na Titovi cesti pozdravil predsednik Ljudske skupščine Slovenije Miha Marinko.

V času od 13. do 15. ure so si posamezne enote ogledale najvažnejša podjetja v Ljubljani, tako tudi naš Litostroj.

Za večji in boljši kos kruha gre

- Prav v zadnjih dneh se pri nas razvija živahna razprava
- o predlogu pravilnika o delitvi osebnih dohodkov, ki naj bi stopil v veljavo s 1. januarjem 1962. O njem razpravljajo delavski sveti proizvodnih enot in sektorjev, pa tudi sindikalne podružnice, osnovne organizacije ZK in mladinska organizacija; člani kolektiva v veliki meri živahno posegajo v razpravo.
- Zanimanje za novi pravilnik je razumljivo, saj terja, da prekinemo z nekaterimi našimi dosedanjimi pogledi na osebne dohodke, zlasti z miselnostjo, da so osebni dohodki nekaj takega, kar nam je v naši družbi nekako zagaran tirano, da nam osebne dohodke ustvarja in razdeljuje neki »višji forum« itd.

MNOGI SO ŽE DOUMELI BISTVO PRAVILNIKA

Ravno zaradi tega, ker pomeni snutek pravilnika precej revolucionarno novost za nas vse, so dumevi nanj kaj različni. Nekateri izmed nas so ob tem, ko so ga študirali, kaj hitro doumeli, da je glavno načelo, po katerem je sestavljen to, da bodo naši osebni dohodki v prihodnjem letu lahko precej višji, kakor so letošnji, toda le tedaj, če bo naša proizvodnja večja in če bomo večjo proizvodnjo ustvarili z manjšimi stroški pri materialu, delovni sili itd. Tem je tudi jasno, zakaj se vsi na območjih obratnih postavk na splošno ni povišala, temveč ostajamo pri isti ravni, kakor smo jih imeli že v letu 1960 in 1961. Prav zaradi tega je nekaj takih, ki predlagajo, naj bi kar zvišali tarifne postavke, pa bo vse v redu. To je zlasti tisti del kolektiva, ki vidi samo sebe, dogajanje okoli njega pa ga prav nič ne zanima in si zato tudi ne prizadeva, da bi nanj vplival. Rad bi imel zagotovljeno samo svoje osebne dohodke, ne glede na karkoli. Reagirajo enega in drugega dela kolektiva na osnutek pravilnika zato seveda popolnoma različno: en del je pričel razmišljati, kako bi uredili gospodarjenje, da bi dosegli večje dohodke, drugi del pa vidi rešitev le v preprostem zvišanju »tarifnih« postavk. Prav zaradi tega je nujno in prav, da v debati naša mnenja razčistimo, da potem, ko bo pravilnik uveljavljen, zares ne bo več nobenih nejasnosti, kako zviti naši osebne dohodke.

Kako je torej z odgovorom na vprašanje, »ali bo v prihodnjem letu več osebni dohodkov?«

SPRIJAZNITI SE Z RESNICO

Odgovor je kaj preprost: »Bo, če bomo dobro gospodarili; ne bo,

če bomo slabo gospodarili!« S to resnico se je treba čimprej sprijazniti. Sedajle, ko tako intenzivno razpravljamo o novem pravilniku, bodimo vsaj s polovico naših misli pri vprašanju, kako doseči izboljšanje gospodarjenja, z drugo polovico pa pri vprašanju, kako še izboljšati naš pravilnik, da bodo naši osebni dohodki v bodoče zares veren odraz naših uspehov pa tudi neuspehov. Predlog pravilnika bi bilo najbrž mogoče še precej izboljšati, saj več glav vsekakor več ve. Zavedati se je treba, da pravilnik ni in ne more biti popoln, da ga je mogoče še marsikje izboljšati, saj imamo v sestavljanju takih pravilnikov še malo izkušenj. Nekomu se mogoče zdi, da je v njem zajeto vse, kar se zdi važno, zopet drugi vidi še nepopolnosti in praznine. Predlogi za izboljšanja bodo za vse nas dragoceni. Pa še nekaj ne pozabimo! Ko bomo razmišljali, kako izboljšati naše gospodarjenje, začnimo s tem najprej pri sebi. Kako lahko je videti napake in nepravilnosti, ki jih je zagrešil naš sodelavec, kako težko vidimo svoje. Začnimo pri sebi! Ko bomo s seboj na čistem, bomo imeli moralno pravico ozreti se okoli nas in tudi tam iskati možnosti za izboljšanje.

KAJ TERJA OSNUTEK NOVEGA PRAVILNIKA OD NAS?

Predvsem tole misel: Koliko sploh lahko damo za osebne dohodke? Kako si jih razdelimo — več ali manj. Koliko torej? Zadeva je težka in lahka obenem, kakor se vzame.

Toliko, da bo vsem zadoščeno: tovarni in nam. Da, podjetju in nam. Kajti tudi podjetje rabi »osebne dohodke«, če lahko tako rečemo. Mi jih rabimo za hrano, stanovanje, obleko, radio in televizor, pa še za kaj drugega, pod-

jetje pa za nove stroje, nove prostore, nova stanovanja in še za tisoč drugih stvari. Pravilnik o delitvi čistega dohodka, ki ga je delavski svet podjetja sprejel na zadnjem zasedanju, določa: Sredstva, ki nam ostanejo, potem ko smo družbi dali, kar je njenega, bomo razdelili tako, da bomo imeli na eni strani trajno zagotovljena sredstva za razširitev in modernizacijo podjetja, po drugi strani pa tako, da bodo sredstva, ki si jih bomo razdelili v obliki osebnih dohodkov, naraščala v skladu z uspehi našega prizadevanja za boljše gospodarjenje. Če podjetja ne bomo dobro »krmili«, bo shujšalo. In kaj bo potem z nami? Od kod pa bomo mi dobili osebne dohodke? Torej: vsakomur, kar mu gre, nam in podjetju, da ne bo prikrajšana ne ena, ne druga plat.

CEN NAŠIH PROIZVODOV NE SMEMO VIŠATI

Sredstva, s katerimi razpolagamo, bomo torej delili po planu: toliko za osebne dohodke, toliko za sklade, t. j. za potrebe podjetja. Tako dela vsak pameten gospodar, saj ve, da bi, če bi zane marjal sredstva, s katerimi gospodarimo, kaj kmalu šlo njegovo gospodarstvo rakovo pot. Nihče ne bo skrbel za naša osnovna in obratna sredstva, če ne bomo sami. Torej je našim osebnim dohodkom postavljena neka meja. Naši osebni dohodki so na eni strani odvisni od potreb za nadaljnji razvoj podjetja, na drugi strani pa od tega, kakšen je naš položaj na trgu. Na trgu se srečamo s kaj ostro konkurenco, posebno še na zunanjem. Vprašanje je, za kakšno ceno lahko prodamo naše osebne dohodke. Tu pa moramo kar takoj ugotoviti, da spričo položaja na trgu, kakršen je, cen nikakor ne moremo in ne smemo zviševati, če hočemo kaj prodati. Zato nikakor ne misliti, da bi naše osebne dohodke višali s kakim poviševanjem cen. Kako pa potem?

Predlog pravilnika o delitvi osebnih dohodkov nam daje na to vprašanje jasen in točen odgovor: Samo z boljšim gospodarjenjem, torej samo tako, da bomo naše izdelke proizvedli z manjšimi stroški, kakor doslej. Če bomo ustvarjali z manjšimi stroški,

nam bo ostalo več za osebne dohodke in za potrebe podjetja.

KAKO BI BIKA ZGRABILI ZA ROGE

Seveda pa je to laže rečeno kot storjeno. Doslej se namreč kar nekako nismo mogli navaditi, da bi na vprašanje osebnih dohodkov gledali s te plati, pa nam je sedaj nekam tesno pri srcu, ko začnemo premišljati, kako bi bika zgrabili za roge. Treba pa ga bo prav tam zgrabiti, in to čimprej, kajti v to nas neizprosno sili nov mehanizem gospodarjenja, ki je bil vpeljan v letošnjem letu in ki se prav nič ne ozira na to ali nam je tesno pri srcu ali ne; končno pa nam to narekuje tudi skrb za naš standard, za naše osebne dohodke. Teh nam ne bo res nihče podaril, sami si jih bomo morali zaslužiti. Marsikdo si bo mislil: »Le kaj naj jaz storim za boljše gospodarstvo, saj se na to nič ne razumem, vse je nekam tako komplicirano in skrivnostno. Pa ni res tako! Saj ni potrebno, da bi se vsakdo kar takoj spuščal v gospodarjenje »na veliko«, če se lahko tako izrazimo. Vsak na svojem delovnem mestu in v svojem delokrogu pa lahko stori nekaj mnogo za izboljšanje. Vsako, še tako majhno izboljšanje se bogato obrestuje, čeprav tega na svoje oči ne moremo opaziti in včasih tudi ne čisto točno izmeriti; vsota vseh takih izboljšav pa se krepko odraža v zaključnem računu ekonomske enote ali podjetja, ko z veseljem ugotavljamo, da se nam je del sredstev, s katerimi sami gospodarimo, lepo povečal. Vsak je sebi, svoji družini, kolektivu in družbi odgovoren za to, kako gospodarimo. Od njegovega boljšega ali slabšega dela in gospodarjenja niso odvisni samo njegovi osebni dohodki, temveč tudi osebni dohodki njegovega sodelavcev in končno vsega kolektiva. Kdor zna prav prebrati osnutek pravilnika, mu bo to takoj jasno. Osnutek poudarja, da je vsišina osebnih dohodkov vsakega posameznika odvisna od njegovega osebnega prizadevanja, od prizadevanja ožje kolektiva, kjer je njegovo delovno mesto, to je od kolektiva njegove ekonomske enote in še od prizadevanja celotnega kolektiva podjetja. Vsi instrumenti, ki so predvideni za razdeljevanje osebnih dohodkov, so zares taki, da bo temu tako. In če kje ne bo vse tako, kot bi moralo biti, se bo pač treba vprašati, zakaj ni tako. Mogoče bo spčetka težko

ugotoviti ta zakaj, posebno v primerih subjektivne krivde, vendar pa bomo sčasoma to le ugotovili. In potem bo seveda treba vzroke tudi odpraviti, ne glede na to, kje so in kakšni so. Saj v ZACETKU BO KJE ŠKRIPALO. TO JE RES, PA SČASOMA SE BOMO ŽE NAUČILI. Čim prej, tem bolje za nas. Možnosti, da si kar lepo v prihodnjem letu zvišamo osebne dohodke, so prav velike in od nas bo v veliki meri odvisno, koliko se bodo v resnici dvignili. Res je, bodo tudi težave, ki ne bodo nastale po naši krivdi in na katere tudi ne bomo mogli dosti vplivati. Vendar v takem primeru ne smemo samo dvigniti rok in mirno ugotoviti: »Težave so pač, kaj moreš zoper to?« Tudi v takih primerih se da marsikdaj z elastičnimi in hitrimi ukrepi marsikaj popraviti.

V vsakem takem primeru pa se bo potrebno odločiti za ukrep, ki nam bo v tistem trenutku prinesel največ koristi, ne da bi nam seveda, postavil na glavo ves plan. Na vse, karkoli se bo dogajalo v podjetju, je torej treba gledati v vsakem primeru s stališča koristi, ki nam jih prinaša tak ali drugačen ukrep.

ČE BOŠ DELAL SLABO BODO POBRALI TVOJ DENAR DRUGI

Zdaj nam je menda jasno, zakaj se nikakor nismo mogli odločiti za linearno zvišanje obratnih ali kakor smo jim nekda rekli, »tarifnih« postavk. Tako zvišanje je kaj krivično za tiste, ki bodo in ki vestno opravljajo svoje delo v kolektivu, ker pač v enaki meri nagrajuje tako njega, kakor tudi tistega, ki se ne trudi. Vsako zviševanje osebnih dohodkov pa mora biti sad večjega prizadevanja in tisti, ki dobro dela, ve, da se mu bodo osebni dohodki zvišali, če se tarifne postavke zvišajo ali ne. Toda res samo na podlagi gospodarjenja. Pa ne samo to, zvišali se mu bodo več, kakor bi se mu samo zaradi golega zvišanja tarifnih postavk. Tisti, ki namreč slabo dela, bo prejel plačilo v skladu s svojim slabim delom, pa bo torej toliko več ostalo za tistega, ki dobro dela.

Tak je sistem nagrajevanja po novem pravilniku in najbrž bomo morali vsi priznati, da je kar prav, da je tak, saj skuša uresničiti tisto lepo načelo: Vsakemu po njegovem delu! S tem seveda ni rečeno, da se je pravilniku to (Nadaljevanje na 4. str.)

Naše letovanje v luči statistike

Za rekreacijo članov delovnega kolektiva skrbi podjetje v mejah zmogljivosti naših počitniških domov.

Podjetje je imelo za oddih kolektivna na razpolago 320 ležišč, in sicer: v počitniškem domu v Fiesi v času od 1. do 30. junija 1961 — 60 ležišč, od 1. do 31. julija 1961 — 80 ležišč in od 1. avgusta do 15. septembra 1961 — 44 ležišč;

v počitniškem domu v Moščenički Dragi — za ves čas 27 ležišč;

v počitniškem domu v Krilu pri Splitu — za ves čas 21 ležišč;

v počitniškem domu v Selcah — za ves čas 75 ležišč;

v počitniškem domu na Sorici — za ves čas 53 ležišč.

Kadrovski sektor je prejel od članov delovnega kolektiva 1094 prijavnic za redni letni dopust. Od tega števila se je realiziralo 870 prijavnic.

odstopilo je 175 prijavitelcev in to zaradi različnih vzrokov, kot n. pr.: bolezen, vpoklic na vojaške vaje, službeni zadržki itd., 49 prijavitelcev pa ni bilo realiziranih zaradi pomanjkanja kapacitet v času, kot je bila izražena želja prijavitelcev. Prijavnice za redni letni dopust so se razvrstile po določenih kriterijih, ki so jih postavili samoupravni organi na predlog plena sindikalne organizacije. Ti kriteriji so:

1. službena leta pri podjetju,
2. kolektivni dopusti,
3. družine s šoloobveznimi otroki,
4. menjava kraja letovanja, kar je posebej veljalo za počitniški dom v Moščenički Dragi.

Tako je bilo v naših počitniških domovih oskrbovanih 2107 oseb, t. j. 870 članov in 1237 svojcev — (130 oseb več kot v letu 1960).

	Oseb	Indeks	Nočnin	Indeks
Letovalo je po 7 dni	1368	65	9576	52
Letovalo je po 10 dni	211	10	2110	11
Letovalo je po 14 dni	528	25	7392	37
S k u p a j	2107	100	19078	100
ali povprečno: na ležišče	6,5		59	
na osebo			9	
	Indeks		Indeks	
Izmed članov kolektiva				
poročenih	642	74		
samcev	228	26		
S k u p a j	870	100		

	V predsezoni		V sezoni	
	odrasli	otroci do 10 let	odrasli	otroci do 10 let
Fiesa	250—300	200	330—420	230—250
M. Draga	330—400	220—250	430—500	220—250
Krilo	350	250	480	350
Selce	180—300	180—	420	300

Stevilo letovancev v posameznih počitniških domovih oziroma naših cenitvenih delavskih turizma:

1. v počitniškem domu v Fiesi: članov 367, svojcev 524, skupaj 891 oseb;
2. v počitniškem domu v Moščenički Dragi: članov 101, svojcev 175, skupaj 276 oseb;
3. v planinskem domu na Sorici: članov 60, svojcev 120, skupaj 180 oseb;
4. v Krilu pri Splitu: članov 99, svojcev 123, skupaj 222 oseb;
5. v Selcah: članov 243, svojcev 295, skupaj 538 oseb.

V primerjavi z letom 1960 je v letu 1961 imelo podjetje na razpolago od 1. avgusta 1961 dalje 52 ležišč več (268 — 320). Prijav za letovanje je bilo predloženih 184 več. Letovalo je 130 oseb več in je bilo ustvarjenih 955 nočnin več. Vsi domovi so bili odprti od 1. junija do 15. septembra 1961. Cene planinskim uslugam so bile naslednje:

V smislu Zakona o ustanavljanju in poslovanju počitniških domov je podjetje za znižanje penzionskih cen dotiralo posameznim počitniškim domovom na osebo po 250 dinarjev dnevno.

S predsezonskimi cenami in propagando smo dosegli, da so bile kapacitete tudi v mesecu juniju vsaj delno izkoriščene. Spričo ukinitve 30% re-

	Možnih	Indeks	Ustvarjenih	Indeks	Neizkoriščenih	Indeks
Fiesa	10620	36,5	8538	44,8	2082	19,6
M. Draga	2849	9,5	2532	13,3	317	2,9
Sorica	5671	18,4	1295	6,8	4376	41
Krilo	2583	8,7	1891	9,8	629	6,5
Selce	8025	26,9	4822	25,3	3203	30
S k u p a j	29748	100	19078	100	10670	100

gresa, ki ga je do letos dajala država, smo morali sicer objavljene posezonske cene korigirati in jih prilagoditi ekonomskim možnostim. Tako so bile posezonske cene nekaj višje od predsezonskih (za predsezono je še bila dotacija), vendar nekoliko nižja od sezonskih. Obisk v mesecu septembru ni bil zadovoljiv. Zaradi nezadostne zasedbe doma v predsezonskem in posezonskem času se je povprečje izkoriščanja za vso dobo znižalo na 64%, čeprav so bili vsi počitniški domovi v glavni sezoni popolnoma zasedeni, razen Sorice, kjer je bil letos obisk slabši. Vseh razpoložljivih kapacitet — nočnin — je bilo 29748, ustvarjenih pa je bilo 19078, torej je bilo neizkoriščenih nočnin po posameznih počitniških domovih:

Iz gornje tabele je razvidno, da so ostale znatne kapacitete neizkoriščene. Vzrok je v tem, da se naši ljudje kljub nižji ceni penziona v predsezonskem in posezonskem času in kljub dovolj ugodnemu vremenu le težko odločijo za letovanje v tem času. V tej smeri bo potrebna v prihodnje še večja propaganda, predvsem med mladino, samci in pri družinah s šolsko neobveznimi otroki. Verjetno bo treba še občutneje znižati predsezonske in posezonske cene.

Spričo želja iz vrst kolektiva in zaradi izkoriščanja kapacitet v predsezonskem času je bila organizirana

otroška kolonija. Dvanajst otrok je preživelo 10 dni v počitniškem domu v Fiesi od 1. do 10. junija 1961.

V istem domu in v istem času je imelo 8 naših članov-dvigalcev uteži svoj trening, ki je trajal prav tako 10 dni, in 7 šahistov po 5 dni. V Selcah pa je bil organiziran plavalni tečaj, ki se ga je udeležilo 10 naših članov. Tečaj je trajal 7 dni, in sicer od 1. do 7. junija 1961. V Fiesu je bilo prirejenih tudi več izletov sindikalnih podružnic in drugih ekip, med temi tudi upokojencev Litostroja, ki so bili na enainpol dnevnem izletu kot gostje podjetja.

Zaradi vsakoletnega porasta števila letovancev naših počitniških domov ter občutnega pomanjkanja kapacitet v sezonskem času je podjetje zgradilo v Fiesi nov dom. Dom ima 20 sob s po tremi ležišči — skupno 60 ležišč. Odprt je bil 1. avgusta 1961. Dom ima izredno lepo lego z razgledom na jezero, obalo in morje. Oprema doma je zelo dobra in okusna, vsaka soba ima tudi tekočo vodo. S tem paviljonom je podjetje napravilo velik korak naprej za pridobitev lastnih kapacitet. Upamo, da bo prihodnje leto lahko letovala vsaka oseba 10—14 dni.

V letu 1961 (posezoni) smo morali odstraniti W hišice (21 ležišč). Najeti prostori v Domu II (22 ležišč) nikakor ne ustrezajo in bi jih bilo treba opustiti ter namesto tega sezidati še en paviljon s kapaciteto 60 ležišč.

Za razvedrilo letovancev v počitniških domovih ima predvsem Fiesa razna sredstva; pripravljen je n. pr. prostor za odbojko, rusko kegljišče, balnišče (žal, še slabo urejeno), na razpolago je namizni tenis, nekaj sandalov in otroška igrala.

Sorica vabi

NEKAJ BESED O SOCIALNI SLUŽBI

Pomagati človeku

O socialni službi in o socialnem delovanju je že marsikdo slišal in imel tudi priložnost, da išče pri njem zaščite in pomoči. Ker pa je še vedno precej takih, ki besedo socialna služba in socialni delavec poznajo, ne vedo pa, čemu služi, sem se odločila, da napišem nekaj besed in tako približam delo socialne službe kolektivu.

Socialna služba je začela delati v našem podjetju v večjem obsegu leta 1959. Od tedaj je bilo storjeno že marsikaj in marsikdo se je z njenim delom tudi srečal. Nekdo je bil z njenim delom zadovoljen, drugi spet razočaran. Zakaj?

Delo socialne službe je dokaj mlado. In kot si mora vsaka nova dejavnost in vsaka nova ideja pridobivati izkušnje, priznanje in zaupanje, tako je moralo tudi socialno delo pričeti s temi začetnimi težavami. Čeprav so prve stopnice že uspešno prehojene, naletimo iz dneva v dan na zapreke, ki izvirajo iz nepoučenosti ali zastarelih mišljenj. Pojmovanje socialne službe kot neke »socialne« v starem smislu (dajanje denarnih pomoči ipd.) je popolnoma zgrešeno in povzroča nemalo težav pri delu.

Socialna služba je eden od činiteljev v podjetju, ki pomagajo pri ureditvi gospodarskih načrtov podjetja in družbenega plana skupnosti. Socialna služba ima v prvi vrsti nalogo preprečevati socialne probleme in pomagati človeku pri reševanju njegovih težav, da se olajša njegov položaj in izkoristijo ugodnosti, ki mu jih nudi družba. Skratka, odstraniti je treba vzroke, ki neprijetno vplivajo na proizvodnost

delu, na delavčev osebni zaslužek in sploh na življenjsko raven.

Vsebine socialnega dela si ne smemo razlagati samo s skrbjo za stanovanje, prehrano, preskrbo, prevoze, zdravstveno varstvo, odih, itd., ampak obsega ta skrb še vrsto pomembnih dejavnosti, kot so skrb za delovne pogoje, urejenost medsebojnih odnosov pri delu, realnost in objektivnost osebnih dohodkov, stopnja strokovne in kulturne razgledanosti delavcev in še nešteto drugih opravil.

Socialni delavec se srečuje pri svojem delu predvsem z dvema vrstama problemov. S problemi, ki nastajajo v proizvodnji, na delovnem mestu, in s problemi, ki nastajajo pri zadovoljevanju osebnih potreb. Kot primer za prvi problem navajam področje medsebojnih odnosov, pri čemer ima socialni delavec pomembno vlogo. Če socialni službi v sodelovanju s prizadetimi uspe, da vzbudi v zaposlenem osebnju občutek zadovoljstva z delom in delovnim okoljem in da hkrati narašča volja za sodelovanje, se to seveda odraža v večji proizvodnosti dela. Razna opazovanja so pokazala, da je delovni učinek delavca močno odvisen od tega, ali delavec najde v svojem delu vir osebnega zadovoljstva, ali zaupa ali ne zaupa svojemu nadrejencu in ali se mu zdijo vsakodnevni stiki s tovariši prijetni ali neprijetni. Zadovoljstvo pri delu je važen činitelj, ki vpliva na zdravstveno stanje, družinske razmere, zaslužek, odnos do dela, strokovno izpopolnjevanje, skratka, ustvarja vzdušje, v katerem je človek zadovoljen, v katerem ustvarja več in bolje, ne da bi se pri tem bolj utrudil. — Za primer zadovoljevanja osebnih potreb navajam stanovanjsko vprašanje, ki je zelo

pereče. Kljub temu, da se veliko gradi, še ne moremo kriti vseh potreb. Veliko naših delavcev živi v težkih stanovanjskih razmerah. In lahko rečem, da pušča stanovanjski problem na človeku še večji pečat nezadovoljstva kot slabi medsebojni odnosi. Neurejene stanovanjske razmere vplivajo na fluktuacijo, na zdravstveno stanje, na delovno storilnost, na razpoloženje, na družinske razmere (vzgoja otrok), povečujejo se izdatki za prevoze itd.

Že samo iz teh dveh primerov lahko vidimo, kako široko in pestro je delo socialne službe, ki pa sama in brez sodelovanja prizadetih ne more ničesar uspešno storiti, saj socialni delavec ni edini v podjetju, ki se ukvarja s socialnimi problemi. S socialnimi vprašanji se ukvarjajo še mnogi drugi ljudje v podjetju, od direktorja do delovodij in ostalih uslužbencev. Socialni delavec je stekovni izvrševalec nalog samoupravnih organov, kajti prav ti so ustvarili pogoje za razmah skrbi za delovnega človeka. Delo socialnega delavca je uspešno le ob tesnem sodelovanju vseh teh oseb in organov v podjetju in izven njega. S tem v zvezi se moramo tudi zavedati, da ni dovolj, če pozna delo in smernice dela socialne službe, na primer, samo glavni direktor, ampak je potrebno, da vsi vodilni uslužbenci v podjetju poznajo probleme socialnega dela in podpirajo težnje za boljšo organizacijo socialne službe. Potrebno je, da delujejo vsi v isti smeri, kot skupnost z istimi cilji.

Magda Kreft

Poškodbe zaradi radovednosti

Pri ostrenju brusilnega koluta v ostrilnici je stal v bližini brusilec Š. J. in opazoval delo stroja. Ker ni zavaroval oči z varovalnimi očali, je dobil drobec brusne plošče v oko, zaradi česar je ostal 12 dni na bolniškem dopustu.

KDO BI SI TO MISLIL

Ni dvoma, da je življenje vedno bolj zamotano, vendar pa ne težavneje. Če primerjamo delo na današnjem modernem obdelovalnem stroju, ki je znatno bolj zahteven od obdelovalnega stroja naših prednikov, ugotovljamo, da moramo pri modernem stroju nadoknaditi z umskim delom, kar smo prihranili na fizičnem naporu. Pri sedanjem tempu življenja potrebujemo znatno več znanja, kakor so ga potrebovali nekoč. Popolno in zanesljivo moramo obvladati tehnične naprave, da preprečimo nesreče.

Zakaj ne eksplodira parni kotel ali jeklenka, zakaj ne elektrizira električna naprava? Pač zato, ker smo postavili pravila in osnove o varstvu največkrat seveda šele po grenkih izkušnjah — za ceno nešteto življenj.

Če hočemo imeti koristi od strojev in naprav, jih moramo dobro poznati in se s pravočasnimi ukrepi zavarovati pred nevarnostjo, ki jo lahko pomenijo. Predvsem je treba dobro poznati Splošni pravilnik HTV, zakon o inšpekciji dela in ostale pravilnike in predpise, ki so namenjeni zaščiti delovnega človeka. Morda bo kdo ugovarjal: »Saj svoje delo dobro poznam. Zato pri delu ne potrebujem navodil in predpisov o varstvu.«

Pa poglejmo, kaj bi nastalo, če ne bi bilo opozorila, da se pri planskem rezanju ali varjenju pocinkanih ali miniranih delov razvijajo zelo strupene pare; da so gorljivi plini pri primernih mešanici z zrakom eksplozivni; da se oljnate čistilne krpe, če so pomešane z železnimi ostružki, zelo rade vnamejo; da verige pri temperaturi pod -20°C prenesejo le še polovico normalne obremenitve; da se vrteča, popolnoma gladka greda rada sprime z obleko delavca in ga lahko težko poškoduje; da jeklenka z dissous plinom, če z njeno nasilno ravnajo ali jo segrevamo, brž eksplodira itd. Kdo bi si n. pr. mislil, da nehotne kemikalije pri uporabi same po sebi niso nevarne, a da so za delavca, ki je pod vplivom alkohola, strupene; da se nitrozni plini in pare razvijajo, če mešamo solitrno kislino z žaganjem ali podobnim materialom, in da je ta mešanica še po 24 urah smrtno nevarna.

Potrebno je torej, da nevarnosti spoznamo in le-te napravimo neškodljive. To dosežemo s spoznavanjem pravil in navodil, podanih v pravilnikih o varstvu delavca pri delu, s čitanjem strokovne literature, kakor n. pr. »Delo in varnost«, »Naše zdravje«, »Zaščita rada« itd. Ni odveč, če si kdaj ogledamo tudi poučne filme s tega področja ali pa obiščemo razne tečaje in seminarje, ki o tem govorijo.

Kdor se le malo ukvarja s tehniko varnosti, bo kmalu spoznal, da s tem ne ustreže samo varno-

sti, pač pa, da mu tudi delo poteka lažje in hitreje. Dejansko je vsaka nevarnost pri delu ovira, vsak škodljiv vpliv dima, plinov, prahu, slabe razsvetljave, prepriha, vročine itd. znižuje storilnost.

Ne zadostuje, če »zavarujemo« zaposlenega z opozorilnimi lepipi, parolami o varstvu itd., treba je vse to dopolniti še z živo besedo in razlago. Nujno je treba pojasniti, kako delujejo posamezna zaščitna sredstva, kako jih je treba uporabljati in vzdrževati, da res učinkovito delujejo. Do danes še ni zakonjeno, da mora dobavitelj opremiti stroj tudi s potrebno varnostno opremo. Zato morajo biti gospodarske organizacije še bolj budne, ko take stroje puščajo v pogon. Ni priporočljivo zanašati se na to, da je strojev in ima že vsa nevarna mesta zavarovana. Poravnalni skobelnik za les ima na primer varovalno napravo nad nevarnimi rezili ali gonilnim jermenom, nima pa naprave, ki bi upravljavca tega stroja zavarovala pred letječimi ostružki ali udarci električnega toka (ozemljitev).

Tehnika nam daje vedno nove stroje in naprave, ki jih je treba spoznati in se seznaniti tudi z nevarnostmi, ki lahko ogrožajo človeka. V tem ko tehnika napreduje, pa se naša odpornost ni spremenila in je ostala na isti ravni. Človek je pritiklavec nasproti gibalnim silam, proti katerim mu pridejo na pomoč razne sposobnosti, s katerimi te sile obvlada in jih napravi koristne. To pomeni, še preden začne človek novo delo, se mora seznaniti s skrivnimi nevarnostmi dela in se zavarovati proti njim s primernimi ukrepi.

Vzklik: »KDO BI SI TO MISLIL!« prihaja po nesreči nepozno.

Ivan Ahačić

(Nadaljevanje s 3. strani)

posrečilo v celoti. Med izvajanjem bomo videli, kje ga je treba še kaj izboljšati in popraviti. Vendar je začetek tu in to je pozitivno.

DELA BO VEČ KOT PREVEČ

Pogoji za sistem nagrajevanja, ki ga predlaga novi pravilnik, so kaj ugodni. Menda ni nobena skrivnost, saj to vsi vemo, da so naše kapacitete za prihodnje leto razprodane in da določa naš plan za prihodnje leto proizvodnjo v višini 12 milijard dinarjev, t. j. 3 milijarde več, kakor je značala naš letošnji plan. Dela bo torej več kot preveč in se nam za osebne dohodke torej res ni treba bati. Če jih bo več ali manj, bo pa odvisno od nas. Možnosti, da jih bo več, tako v skupni vsoti kakor za posameznike, je dovolj, samo poiskati jih bo treba.

Kdo bo te možnosti iskal, je prav tako jasno iz osnutka pravilnika. Najprej vsak pri sebi, nato pa še vsak v svojem ožjem kolektivu, v svojih ekonomskih enotah ali sektorju, kjer je pač zaposlen. Osutek pravilnika prenaša namreč glavno skrb za pametno gospodarjenje in za višino osebnih dohodkov na ekonomske enote in sektorje, saj se bodo uspehi gospodarjenja ugotavljali prav po ekonomskih enotah in sektorjih. Zato pa osutek pravilnika tudi daje PE/S izredno široke pristojnosti tako v pogledu gospodarjenja kakor tudi v pogledu delitve osebnih dohodkov. Pravilnik, ki ga obravnavamo, v bistvu le zagotavlja, da bodo osebni dohodki članov kolektiva res sad večjega prizadevanja in ne kakih drugih ukrepov; s tega vidika predpisuje potrebne instrumente, vse drugo pa prepušča posamezni ekonomski enoti, oz. sektorju.

V okviru vsote osebnih dohodkov po listi proizvodov bodo le-te same določale sistem nagrajevanja, sistematizacijo delovnih mest in vse ostalo, kar je v zvezi z nagrajevanjem tako, da bodo le-ti imeli vse možnosti, poiskati kar najbolj stimulative načine gospodarjenja in nagrajevanja, tako s sredstvi, ki jih dobe po letnem planu, kakor tudi s tistimi, ki jih same prigospodarijo. To so seveda velike pravice, ki pa jih, to se razume samo po sebi, spremljajo velike dolžnosti in odgovornosti. Čimprej se bomo tega prav vsi zavedali, toliko bolje bo za nas.

Ivan Svoljšak

Dejavnosti oskrbovalnih obratov

V tem sestavku želimo seznaniti bralce našega lista z najvažnejšimi storitvami, ki smo jih izvršili v tekočem poslovnem letu. Važnejša dela bomo prikazali po posameznih objektih ne glede na to, katera delavnica jih je izvršila, da le spada v sestav naše organizacijske enote.

Tako smo v MODELNI MIZARNI opravili pomembno delo na proizvajalniku pare, ki ga rabimo pri sušenju lesa v naših sušilnicah. Dokler je namreč obratovala stara kotlarna in dokler smo ogrevali prostore s paro, smo potrebnost paro za sušenje lesa jemali direktno iz omenjenih stabilnih starih lokomotivskih kotlov. S prehodom na ogrevalni sistem z vročo vodo pa smo morali za paro poiskati popolnoma drugačne rešitve. Kapacitete naše sušilnice smo s postavitvijo nove peči povečali toliko, da odpade sedaj potreba iskanja pomoči pri drugih lesnih obratih izven podjetja. Člane našega kolektiva gotovo zanima, kakšni dejavnosti je sedaj namenjen prostor stare kotlarne, ki smo jo ukiniteli. Tu bo odslej ključavničarska delavnica za vzdrževanje industrijske opreme.

V LIVARNI SIVE LITINE je bil zelo pereč problem notranjega transporta. Problem je uspešno rešen, tako pri strojnem oblikovanju kot v jedrarni. V izvajanju pa imamo novo razvodno postajo, ki bo dajala dovolj primerno tople vode za umivanje in kovanje delavcev. V tem ko se v poletnem času odvijata dela čiščenja odlitkov na prostem, pod žerjavno progo kalupnih okvirov, v zimskem času to ni mogoče. Zato je v programu drugačna razvrstitev delovnih mest v čistilnici. Tako dobe nove prostore varilnica, strojna obdelava in impregnacija ulitkov. Slednja je prav sedaj v izdelavi.

Tudi JEKLOLIVARNA je dobila v letošnjem letu sprico inštaliranja novih naprav nekaj novih kapacitet. Tako je z novim

strojem za peskanje ulitkov z jeklenim zdrobom povečana zmogljivost čistilnice. Deloma, toda ne do kraja, pa je zmanjšano ozko grlo v žarenju ulitkov z novo električno žarilno pečjo.

Na splošno pa je oprema v obeh livarnah zelo kritična, predvsem glede priprave peska. Sedanje naprave so do kraja izrabljene in jih komaj še vzdržujemo v uporabi stanju.

V objektu MEHANSKE OBDELAVE, kjer so locirane naše proizvodne enote: hidravlični stroji, stroji in naprave ter Dieslovi motorji, nismo v tem letu storili nič posebno pomembnega. Omenili bi le izboljšave v topilnici bele kovine, kjer je s spreminjenjem in zboljšanim tehnološkim postopkom doseženo znatno zmanjšanje izmečkov. Nadaljevali smo s kompletiranjem preizkuševališča Dieslovih motorjev. S tem bomo marsikatero ozko grlo v obdelavi odpravili v celoti, drugje pa vsaj zmanjšali do sprejemljivejših mere. Novi stroji bodo zahtevali ustrezen delovni prostor, katerega bomo dobili, ko bomo umaknili delavnico strojne parka s 1. polja.

V PLOČEVINARNI smo uredili nove prostore za obrat talnih transportnih sredstev in obrat nadtalnih transportnih sredstev — žerjavov. Sama pločevinarna pa je dobila nov stroj za krivljenje pločevine, o čemer je naš časopis že poročal. Ker je pločevinarna naš najmlajši obrat in ker je bila grajena, ko so že usahnili investicijska sredstva, je razumljivo, da ji še marsikaj manjka. Nekaj teh potreb smo že rešili, ostalo pa čaka za prihodnja leta.

Naš časopis je že poročal o rekonstrukciji prostora za postaje, kjer smo instalirali nov transformator 4000 KVA in o montaži 6-tonske vagonске tehne; pomembna pa je tudi udeležba našega energetskega obrata pri gradnji nove tovarniške menze.

Delo strojnega oddelka je pomembno v pogledu izvršenih ge-

neralnih remontov za vse proizvodne enote. Statistični podatki kažejo, da vsako leto popravimo večje število strojev. To je tudi potrebno, saj je naš strojni park obremenjen že z lepo življenjsko dobo, pri tem pa obratovanje v dveh in treh izmenah terja skrbnejše negovanje.

Tudi v postavkah, ki so zajete v proizvodnem programu podjetja, kot so orodje, kisik, embalaža itd., bomo postavljene naloge v celoti izvršili in delno celo presegli.

ORODJARNA je v letošnjem letu izdelala v povečani zasedbi precejšnjo količino standardnega in specialnega orodja za potrebe vseh proizvodnih enot, veliko del pa je bilo namenjenih vzdrževanju orodja. Pri preskrbi s standardnim orodjem je mnogo sodelovala »priprava sredstev«, a upoštevati moramo tudi precej večjo obremenjenost oseb v vseh izdajah orodja. Povečan obseg proizvodnje bo zahteval od tega obrata tudi v prihodnje vse večjo dejavnost; neposredni uporabniki orodja pa bodo morali bolj upoštevati njegovo vrednost kot do sedaj.

Pomembno je tudi delo v POVRŠINSKI ZAŠČITI, ki se je smelo lotiti uporabe sintetičnega laka, ki ga izdelujejo v Združeni kemični industriji Domžale in ki smo ga do sedaj uvažali. Tako pleskamo vse Dieslove motorje in hidravlične bage z domačim sintetičnim lakom.

Program za prihodnje leto je zelo obsežen; naj navedemo le nekaj pomembnejših del:

— povečanje kompresorske postaje, kjer predvidevamo postavitev še enega kompresorja, zmogljivosti 840 m³/h;

— povečanje obstoječe kisikarne še z enim domačim agregatom;

— komandna postaja za električno energijo;

— skladišče tehničnih plinov pri kisikarni;

O ostalem bomo poročali v prihodnjem članku. Anton Levstek

večjih. Mojster je dobil srebrno plaketo Borisa Kidriča, ki je pri nas eno najvišjih priznanj

Mladinski drobiž

OBISK MLADINCEV IZ ULJANIKA

Konec oktobra so obiskali našo tovarno mladinci odpremnega oddelka »Uljanika« iz Pulja. Mladinci so si ogledali vse oddelke in se posebej zanimali za proizvodnjo Dieslovih motorjev. Po ogledu vseh obratov so se zadržali v dvournem živahnem pogovoru s predstavniki TK LMS. Oboji so se zanimali predvsem za težave pri delu in udejstvovanje mladincev v organih samoupravljanja. Zanimali so se tudi za novi način proizvodnje po EE in vpraševali so o načinu nagrajevanja.

Posebno pozornost so posvetili delu KMP. Žal pa nismo dali točnega odgovora o delu našega kluba, saj je komaj začel delovati. Delo njihovega kluba in mladinske organizacije je zadovoljivo. Posebno uspešno delujejo posamezne sekcije.

SAMO ŠE EN MESEČ DO VII. KONGRESA LMS

Kratek čas nas loči od VII. kongresa Ljudske mladine Slovenije, ki bo 26. in 27. januarja prihodnjega leta v Kranju. Na njem bo ocenjeno delo med obema kongresoma in nakazane smernice za novo delo.

MLADI PROIZVAJALCI NAJ VODIJO RAZPRAVE

V začetku novembra je KMP organiziral pogovor z glavnim direktorjem tov. Kogovškom v mali kino dvorani Industrijske šole. Čeprav klub že dlje časa ni deloval, se je opazilo, da je za njegovo delo veliko zanimanje med mladimi proizvajalci.

Tov. direktor je prikazal položaj, v katerem je naše podjetje, govoril je o obnovi strojnega par-

ka in o tem, da bi EE sprejela točen program dela. O tem in drugih problemih bi morali razpravljati tudi mladi proizvajalci, ki bi z vestnim delom lahko veliko prispevali k uspehom naše tovarne. Člani KMP so bili veseli izjave tov. glavnega direktorja, da je vedno pripravljen sodelovati z mladimi proizvajalci.

PRIPRAVE ZA DELO KONČANE

Kot smo že poročali, je CK LM Slovenije razpisal tekmovanje po mladinskih aktivih v počastitev 20-letnice revolucije in Dneva mladosti, do 25. maja 1962. Namen tekmovanja je razširiti aktivnost mladine in jo zainteresirati za delo v družbenem življenju, za delovanje v samoupravnih organih, športnih tekmovanjih, delovnih akcijah itd.

Tekmovanje vodi posebna komisija tovarniškega komiteja, ki daje tudi konkretne naloge mladinskim aktivom in vodi evidenco o njihovem delu. Pri tem naj bi tudi mladinski aktivni samoiniciativno organizirali tekmovanja, pomagali pri reševanju problematike glede skrbi za človeka in zahtevali večjo aktivnost mladih, kajti mnogo rešitev je odvisnih od nas samih.

Priloge za delo pri urejevanju športnega parka so bile končane 18. novembra. Mladinski aktivni so že začeli z delom. Potrebno bo prevoziti približno 4.000 m³ zemlje in pripraviti teren za nadaljnja dela.

Delo za ureditev igrišča se ocenjuje kot nagradno tekmovanje; v kratkem bomo videli, kako so mladinski aktivni pripravili za delo in kakšne uspehe so dosegli.

10. obletnica prve šolske generacije

Dne 18. novembra je v Industrijski šoli Litostroj praznovala 10. obletnico prva redna generacija te šole. Svečanosti so se udeležili vsi absolventi in marsikdo tudi s svojo soprogo. Praznovali so v prijateljskem razpoloženju. Se poseben poudarek pa so dali svečanosti glavnemu direktorju Ivanu Kogovšku, direktorju šole Pavelu Perku in nekdanji profesorji.

ga obdržati v oblasti 30 sekund, kar je Kamničanom prineslo dve točki in zmago.

Dramatične borbe v Kamniku

Dne 5. novembra je imel Judo klub Litostroj zadnjo tekmo v okviru II. republiške lige proti Kamniku in izgubil z rezultatom 14:10.

Že takoj v začetku I. kroga je po Joštovem porazu splahnel optimizem Litostrojčanov. Drugi naš borec v lahki kategoriji Štokelj ni imel več sreče od svojega predhodnika in tako je Kamnik že vodil 4:0.

Prvo zmago tega srečanja je dosegel Bostič v srednji kategoriji, ko je proti Draščaku dosegel dva wazarija (japonsko 2x polovico točke). V naslednjem dvoboju nas je razočaral Gantarev, katerega je nasprotnik ujel v končni prijem ter s tem zapravljal možnost za izenačenje. Ta naloga je potem preostala težki kategoriji, ki sta je uspešno izvedla Godnič in Štrasberger.

II. krog je domačinom prinesel končno zmago. Neodločen rezultat sta dosegla Jošt v lahki in Gontarev v srednji kategoriji, dočim je Štokelj tudi tokrat izgubil.

Najbolj dramatični trenutki nedeljskega spopada so se odigrali pri rezultatu 12:10 v korist domačinov, ko je želel Godnič v borbi s težkim Suštarjem doseči neodločen izid. Po daljši enakopravni borbi je Suštarju uspelo izvesti Kesa-Gatame (vrsta končnega prijema) nad Godničem in

Lepe in napete borbe so zadovoljile obe ekipi, zlasti gledalce, ki so napolnili dvorano do zadnjega kotička in ki so ves čas temperamentno bodrili svoje tekmovalce.

Rokomet

Pred nedavnim je bilo končano tekmovanje v občinski rokometni ligi. Prvo mesto je prepričljivo osvojila ekipa Litostroja, ki je bila ustanovljena pred samim pričetkom tekmovanja. Iz tekme v tekmo je igrala vse boljše in v zadnji prvenstveni tekmi premagala ekipo industrijske šole Šiška z rezultatom 40:8, kar je plod predvsem velike borbenosti in izenačenosti vseh članov ekipe.

Tudi po končanem tekmovanju rokometiši ne počivajo. S prijateljskimi srečanji si nabirajo kondicijo. Odigrali so tudi prijateljsko tekmo s članom slovenske republiške lige. Srečanje so s tesnim rezultatom izgubili, vendar so izkušenemu nasprotniku močno nasprotovali in so klonili šele v zadnjih minutah igre.

Stegelj

Zgradili bomo plavalni bazen

V predzadnji številki našega lista smo objavili članek z naslovom »Kdaj bomo zgradili plavalni bazen?« Vprašali smo pristojne osebe, naj odgovore kolektivno, kako je z gradnjo našega kopalnišča. Objavljamo odgovor:

V Litostroju in izven njega ljudje mnogo razpravljajo in ugibajo o gradnji kopalnišča pri »Litostroju«. Stvar se do nedavnega ni pomaknila z mrtve točke, kar je razumljivo, saj ni na razpolago sredstev. Tudi prvi projektanti so zelo zadrževali načrte za makete ene in druge variante, ki smo jih čakali nad pol leta. Občina je zaradi tega menjala projektante in naročila načrt pri Športni zvezi Slovenije. Ta je takoj dostavila dve situacijski skici za obe varianti: za varianto na igrišču za Industrijsko šolo in za varianto južno od modelne mizarne.

Varianta za Industrijsko šolo je precej neustrezna med drugim tudi zaradi slabih izhodov, oddaljenosti od mesta in zaradi slabih možnosti za perspektivno rešitev. Ugoden položaj prikazuje skica kopalnišča v parku južno od modelne mizarne, ki sega od konca parka, na vzhodni strani modelne mizarne, pa vse do ambulante in še dalje preko gramoznih jam do Aleševčeve ulice. Projektant je nakazal v ugodnem redu vse zgoraj navedene objekte prve va-

riante, zimski bazen, otroško igrišče, športni prostor, kotalkališče, igrišče za tenis, kegljišče, igrišče za odbojko in košarko ter slačilnico. Zmogljivost tega kopalnišča znaša 2.000 kopalcev.

Priljubljen elaborat in poročilo za razpravo o najustreznejši varianti, ki naj bi jo potrdil tudi delavski svet. D. Č.

Š A H

V mesecu novembru je bilo odigrano prijateljsko šahovsko tekmovanje med ekipama PE.OO in MB. Igrali so na šestih ploščah. V prvem srečanju so se ekipe razšle z nerešenim rezultatom 3:3. V povratnem srečanju je pa ekipa PE.OO premagala ekipo MB. z rezultatom 4:2. Še posebej uspešni so bili: Vinko Tomažin, Janez Barlič, Vinko Kožuh, Alojz Žalec, Ciril Hrovat in Anton Suwa, vsi za PE.OO. Za MB. pa: Jože Stankovič, Ernest Forjanič, Tone Jeretina in Matej Mujec.

Srečanje je potekalo v prijateljskem razpoloženju z mnogimi medsebojnimi šahovskimi dovtipi na račun igralcev. Šahisti, tako medsebojna prijateljska srečanja so zelo prijetna in koristna — organizirajte jih!

V mesecu novembru se je pričel turnir posameznikov za prvenstvo šahovskega kluba Litostroj. Zanj se je prijavilo 18 kandidatov. Turnir poteka v redu. Tudi prenečenja smo že doživeli, zaradi česar se ne moremo predvideti prvaka. V mesecu decembru bo turnir končan in tako bo v prihodnji številki časopisa objavljena celotna tablica tekmovanja.

Dne 23. XI. je bil odigran braturni sindikalnih moštev ljubljanskih občin. Na njem so sodelovale vse občine mesta Ljub-

ljane. Občino Šiška-St. Vid je zastopala v celoti ekipa Litostroja. Igrali so na šestih ploščah. Prvo mesto je zasedla občina Vič s 14 in pol točkami. Drugo občina Center s 13 točkami, tretje mesto pa občina Šiška z 12 in pol točkami. Ekipo občine Šiška so sestavljali: Ivan Kobler, Jože Kačič, Vinko Tomažin, Tone Jeretina, Ivan Škrlin, Andrej Utroša in vodja ekipe Anton Suwa. Vse priznanje gre Andreju Utroši, ki je premagal vse svoje nasprotnike. Tri zmage je zabeležil tudi Jože Kačič.

Za najboljšega šahista v mesecu novembru razglašamo Andreja Utroša, za uspeh na občinskem tekmovanju, kakor tudi za solidno igro na prvenstvu posameznikov. Anton Suwa

Poškodba zaradi naglice

Pri hitrem zlaganju ulitkov za kontrolo je ulitek priščipnil kvalificiranemu delavcu H. J. prstane leve roke. Zaradi te poškodbe je H. J. 20 dni nesposoben za delo.

Ostrine so nevarne

Pri vstavljanju spiralnega svedra v pinolo konjička stružnice je strugar V. M. z dlanjo potegnil po ostrini svedra in se urezal, kar ga je onesposobilo za delo 18 dni.

PRIŠLI

Matija Grum, Marija Miklavc, Maks Jakob, Martin Zagožen, Avguštin Nadvušnik, Jakob Trček, Branko Pikel, Ciril Drnovšek, Meliton Knafelj, Halit Fačič, Franc Cimperman, Anton Škarje, Franc Koželj, Janez Štrumbelj, Jože Pošebal, Ivan Petrič, Ivan Pavlič, Jožefa Novak, Nežka Plestenjak, Jože Božič, Jože Osolnik, Franc Gorenc, Vinko inž. Mauhler, Emilija Naglič, Ivan Kranjc, Mihael Grah, Franc Hafbauer, Erna Čučnik, Neda Tavčar, Ana Sirec, Stanislav Kranjc, Ivan Matijević, Slobodan Jovanović, Janez Dolinar, Aleksander inž. Kveder, Anton Travnik, Vojislav Pavulović, Janez Merlak, Jože Markovič, Jože Vogrinec, Jože Cugelj, Bojan Rustja, Vinko Rovšnik, Mira Jesenšek, Krsto Nedeljčević, Henrik Hočvar, Stane Smrke.

ODŠLI

Anton Tomažin, Slavko Bizjak, Vera Milojevič, Jože Pečjak, Franc Varl, Henrik Zaletež, Jožef Hočvar, Veroljub Rašič, Franc Podrižnik, Alojz Zelnik, Marija Cvetko, Sandi Zore, Franjo Drk, Ciril Peterca, Mato Katič, Ivan Vogrinec, Rudolf Keržič, Dragica Kregar, Stane Prešeren, Stanislav Simec, Anton Zukovec, Anton Strniša, Rudolf Zosel, Alojz Vengust, Jože Družnik, Rado Marušič, Stanislav Perše, Jože Zupančič, Evgen Golob, Ivo Vrhovec, Albert Možgon, Jože Hribar, Marčel Rossi, Jožica Kastelic, Milojevič Ervin.

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem centralnemu odboru in podružnici sindikalne organizacije livarne ječkene litine za donorno pomoč, ki sem jo dobil z njih-

ovim posredovanjem v času, ko sem bil okrađen.

STEFAN JAMBORSIČ

OJ TA VOJAŠKI BOBEN ...

Alojz ROGELJ pozdravlja prek časopisa ves litostrojki kolektiv, zlasti pa tovariša Korleca. Delavcem iz Dobriča želi srečno novo leto.

Celotnemu kolektivu tovarne »Litostroj«, zlasti pa sošolcem, želiva v novem letu 1962 mnogo uspeha in napredka pri delu.

Na skorajšnje svidenje v tovarni vojska Anton GRMEK in Aleksander PAVLIN.

Iz Paračina je pisal vojak Tone BIZJAK, ki se nam lepo zahvaljuje za redno pošiljanje našega časopisa. Piše, da je list edina trdnjša vez s tovarno in da dobi prek njega skoraj vse informacije, ki ga zanimajo. Pozdravlja delovni kolektiv in mu želi pri delu mnogo uspehov.

REŠITEV REBUSOV IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE

L v I je »Lvi«, druga in tretja črka sta zamenjani — torej liv.
Strup (p odpade), žlica (l je n), torej stružnica.
Vili (ca odpade), č, 100 m² je ar, torej viličar.

SMRT

Dne 5. decembra je umrl naš dolgoletni monter Stane PODGORNİK, ki se je rodil 14. julija 1909 v Gorici. V Litostroju je začel delati že leta 1949. Delal je v montažnem oddelku, pri reduktorjih. Od lanskega leta pa v proizvodni enoti strojev in naprav,

na mlajši kader. Mnogo je prispeval tudi k dobri montaži naših izdelkov. Z njegovim odhodom je nastala vrzel, katere ne bo mogoče v kratkem nadomestiti.

Ohranili ga bomo v trajnem spominu.

PE — SN

KONTROLA F. CICERONE Rdeča lučka

Zgodba zadovoljstva z malce grenkobe

»Kar tule noter pojdim! Oh, kako je to sijajno!« Vzklikne dekle za mojim hrbtom kolegicam, ko so izstopile iz avtobusa pred glavnim tovarniškim vhodom.

Kušar pa je pred novim vhodom dejal: »Ja, tole je pa zelo pametno.« In tudi Simičič je veselo stopil s kolesa in s pohvalnimi besedami zakoral skozi »nova« vrata. Nekdo drug pa se je kar s kolesom zapeljal iz tovarne, česar prej ni mogel.

To je bil prvi dan »širokih vrat«. Marsikdo tega ni vzel resno. Iz službe so šli delavci še vedno skozi ozek prehod, kot leta in leta prej, po stari navadi. 16. november 1961 je prekinil več kot desetletno obvezno pregledovanje ob zapuščenju tovarne — saj veste, zaradi nekaj tatinskih »srak«.

Še četrtri in peti dan, za pozneje ne vem, so mnogi člani kolektiva iskali zvonce, kot da so prevarani, drugi pa so glasno opozarjali: »Zvonca ni več!« Vmes so bili tudi taki, ki jim je bila odprava zvonca od prvega dne vseč. »Ali naj odpravimo osebno kontrolo?« so še vpraševali odgovorni možje v tovarni. Pred nje je namreč prišel na rešeto članek, pripravljen za časopis, ki naj bi obravnaval problem kontrole in predlagal spremembo. Kot protiutež so predložili precej žalostno dolg spisec, ki beleži vsa dejanja »srak«. To naj bi bil argument, da se kontrola mora nadaljevati. V drobtine zla so membne korake zaupanja.

In zgodilo se je, kar je zelo redek primer, da je bilo treba članek tik pred tiskom v Kopru telefonično »stornirati«, ko je vodstvo tovarne že napravilo pomembne korake zaupanja.

Kolikšno olajšanje za člane kolektiva. Dolga leta so mnogi po več minut dnevno čakali na vrsto za izhod iz tovarne. Ta je moral mahati šoferju avtobusa, naj počaka, drugemu je trolejbus tik pred nosom odpeljal in nastajale so kar zamude, pa hladno kosilo, neizvršena druga pota. Pri poldrugem tisoču ljudi, ki so bili pod to kontrolo, bi se nabralo precej ur in prizadetih ljudi.

Zdaj je tega konec. Tako pomembna sprememba pa ne sme mimo mnenj, ki jih je treba zbrati med kolektivom. Odgovori na vprašanja so bili zelo različni.

Prvo sodbo je treba dati v dobro tistemu tovarišu, ki je med zadnjimi odgovarjal in vendar dejal, da še nikoli ni pomislil na potrebo kontrole, ker si v tovarni ni še nikoli nič prilastil. Mirna vest — čast ji! Našel pa se je tudi tak črnogled, ki je rekel: »Še celo omarico bi odnesli!« Podobno oceno je dal tudi nekdo drug, rekoč: »Zdaj bodo šele »srake« prišle na svoj račun.«

In našel se je celo nekdo, ki je potožil: »Včasih sem v aktivki nesel ven odpadno bakreno žico, (zaradi standarda), zdaj se to ne bo dalo več.« Kakšna škoda, kajne?

Tisti, ki so prej dajali svoja mnenja, prav gotovo niso hoteli tovarni slabo, ampak le dobro, tale zadnji pa že spada k tistim, zaradi katerih mora biti kontrola še naprej, čeprav v precej blažji obliki.

Pregledanih je bilo dnevno okrog dve tretjini zaposlenih, približno tretjina pa je bila takih, ki so se kontrole tako ali drugače izogibali.

Našli se bodo (na žalost) tudi taki, ki bodo pripravljani za nekaj kovačev ali za stotak izgubiti svoj ugled. Zato lahko rečemo, kako plitvo pamet imajo nekateri, ne samo do sebe, ampak tudi drugim jemljejo ugled. Vendar pa to stvar lahko razčistimo. Toliko nas je, da lahko vemo drug za drugega, kaj kdo dela in tudi ni težko odkriti take, ki delajo večini poštenih sramoto. Menda ne bomo dovolili, da se še kdaj vrnemo na stari način kontrole? To pa se lahko zgodi, če...

Najbrž ne bomo dovoljevali izjem pri osebnih prtljagi, dokler se mora ta kontrola še vršiti. Lepega dne lahko tudi to odpade, če ne bo prijav zoper prestopke do tuje lastnine. Zato pa so za pravilne odnose v kolektivu poklicani tudi mojstri, da vedo, kaj njihovi ljudje delajo, ker ne sme obveljati vratarjeva pripomba, da je mojstrom samo za denar.

Zakaj ne bi kmalu dočakali dne, ko bi šli iz tovarne tako kot iz svojega bivališča! K temu pa lahko pripomoremo samo mi. In tudi vratar bi bil bolj zadovoljen, še najbolj pa mi.

Fran Vodnik

V novo šolsko leto

Minilo je prvo četrtletje šolskega leta 1961/62 in podatki ob prvi redovalni konferenci že kažejo, kako smo zastavili delo v najmočnejši veji našega izobraževalnega centra — v industrijski šoli. Tu se letos usposablja 210 mladih kovinarjev.

Učni uspeh je bil v primeri s prejšnjimi šolskimi leti boljši, kar pa ni rezultat umetnega dviganja ocen, temveč je plod boljše organizacije pouka in poglobljenega vzgojnega dela na vseh področjih — v šoli, delavnici in domu. Sem

šoli posvetil delu razrednih skupnosti in skupnostim učencev po letnikih. Dosegel je, da delo le-teh ni formalno, temveč da so učenci postali aktivnejši činitelji v učnem in vzgojnem delu. Učenci se tudi aktivno udeležujejo v svojem prostem času; to dejavnost vodi domski svet.

Starši so letos pokazali mnogo večje zanimanje za delo šole: roditeljskega sestanka ob koncu novembra se je udeležilo kar 171 staršev ali 82 odstotkov. Moramo priznati, da kljub prizadevanjem,

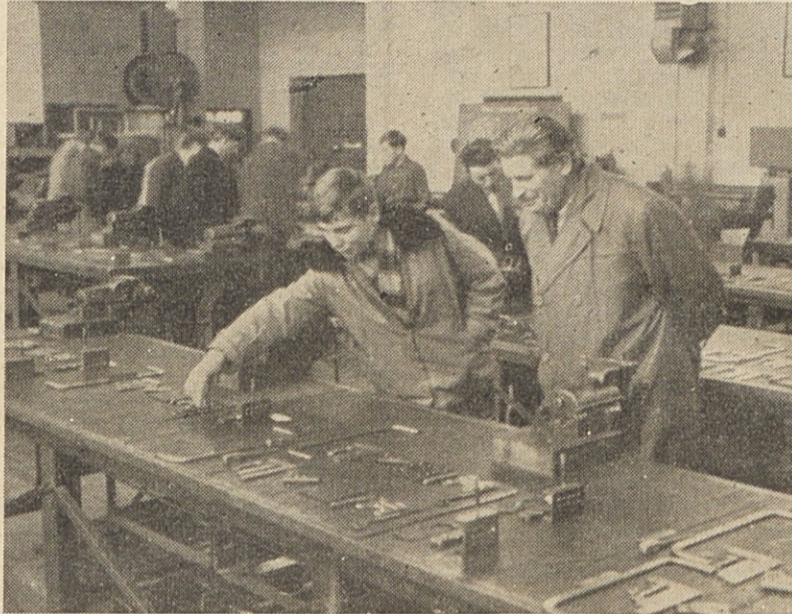
razložil staršem vlogo industrijske šole, ki usposablja učence za delo na delovnem mestu v tovarni in mu nudi tako splošno razgledanost, da se lahko aktivno vključi v vodenje podjetja. Pogovorili smo se še o drugih vprašanjih, zlasti o načinu, kako naj starši prispevajo svoj delež pri vzgoji svojih sinov.

V drugem delu roditeljskega sestanka so razredniki, učitelji praktičnega pouka in vzgojitelji poročali staršem posamič o uspehu in vedenju učencev. Tudi letos smo nadaljevali s prakso, da so bili učenci prisotni pri pogovoru, kar ima po našem mnenju večji vzgojni učinek. Učenci prvega letnika so odšli s starši še v šolske delavnice ter jim pokazali, kaj so se naučili v prvih mesecih pri praktičnem pouku. Razstavljeni so bili izdelki osnovnega kovinarskega programa in delavniški dnevniki. Starši so si z zanimanjem ogledovali delo svojih sinov in prislusnili njihovim strokovnim razlagam.

Tudi v domu so pripravili gojenci svojim staršem presenečenje: priredili so razstavo likovnih del. Razstava dokazuje, da si prizadevamo pri učencih razvijati smisel za vse lepo, da bodo znali doživljati in ceniti tudi dosežke na kulturnem področju.

Ob pregledu svojega dela pa ugotavljamo, da je potrebno storiti še marsikaj, da bi bili uspehi še boljši. Tako moramo dokončno urediti nekatere učne programe najti način, da bodo zlasti učenci drugega letnika izboljšali svoj učni uspeh in si še nadalje prizadevati, da vzgojimo učence tudi kot dobre člane našega kolektiva. Seveda izpolnitev vseh nalog ni odvisna le od kolektiva šole. Zato nas dosedanji dosežki obvezujejo, da nadaljujemo svoje delo po načrtani poti v tesni povezavi s podjetjem in starši ter aktivno dejavnostjo učencev.

H. P.

Učenci s svojimi starši v šolski delavnici

sodi pravilneje urejena menjava teoretičnega in praktičnega pouka v tednu, delno že izboljšani učni programi, dosledno javno ocenjevanje in pritegnitev učencev ter staršev, da doprinesejo tudi ti kar največji delež k uspehu. Posebno skrb je kolektiv na

da poglobimo stike med šolo in domom, take udeležbe nismo pričakovali. Starši so se pripeljali tudi iz zelo oddaljenih krajev, celo iz drugih republik, kar je seveda povezano s precejšnjimi stroški. V prvem delu sestanka je direktor centra tov. Pavel Perko

Delo stanovanjske skupnosti terena Litostroj

Že precej časa nismo ničesar poročali o delu Stanovanjske skupnosti terena »Litostroj« in je bil zato marsikdo mnenja, da je zaspalo delo članov njenih komisij. Zadnje zasedanje Sveta stanovanjske skupnosti pa je pokazalo, da je bilo izvršeno precej v

korist stanovalcev našega terena. Delo stanovalec je bilo zelo obširno, primanjkuje jim le potrebni prostori, novo orodje in redna delovna sila. Urejena so cestišča in zelenice, ne moremo pa tega trditi za Obirsko ulico in za okolico njenih blokov, ki je še vedno v zelo slabem stanju. Stanovanjska skupnost uspešno vodi tudi gradnjo otroškega vrtca, ker sedanjih prostorov v lesenem provizoriju ne ustrezajo. Pričakujemo, da se bodo lahko otroci čimprej preselili v nove, zračne in svetle prostore. Do sedaj je bilo za gradnjo otroškega vrtca uporabljenih že približno 24 milijonov din.

V teku je izgradnja XVII. bloka s 45 stanovanj, v XV. blok se pa je že vselilo 45 družin. Skupaj je do danes v izgradnji 256 stanovanjskih enot. Urejena je bila tudi dvorana družbenih organiza-

cij v III. bloku, gradnja garaž pa je v polnem razmahu. Doselej jih je bilo zgrajenih že 150, čeprav njihova lokacija ni najbolj primerna, posebno v Obirski ulici. Za garaže je trenutno še 60 interesentov. Že iz tega je razvidno, da so Litostrojčani že kar dobro motorizirani. V končni fazi gradnje je telovadnica pri osnovni šoli Hinka Smrekarja. Nadalje je predvidena gradnja parkirnega prostora pred Litostrojem, gradnja kopališča in športnega centra ter ureditev prostorov za servise.

Hišni sveti so že večkrat zahtevali, naj izda občina točna navodila, kaj so dolžni popraviti v stanovanjskih hišah oni in kaj sami uporabniki stanovanj. Toda, kljub večkratnim prošnjam to pereče vprašanje še ni urejeno.

Ker je bilo precej pritožb, da stanovalci namerno uničujejo zelenice okrog stanovanjskih blokov in da premalo skrbijo za varnost svojih otrok, ki se brez nadzorstva igrajo po cestah, je Stanovanjska skupnost sprejela sklep, da ne da pristanka za prenos zemljišča ob Djakovičevi cesti za blokom IV. na Ljubljana-Transport in priporočila, naj se ta prostor uporabi za ureditev otroškega igrišča.

-Se-

Sem in tja po občini

Že večkrat smo morali opozoriti, da je v šišenski občini treba urediti nekatere kritične primere, ki jih zaradi različnih vzrokov včasih niso uresničili. Seveda s tem ni rečeno, da v naši komuni nič ne delajo. Nasprotno, marsikaj se gradi in o tem mislimo pisati. Ali že veste...

- da so že zgradili restavracijo in samski dom do III. nadstropja;
- da je Kreditni sklad občine že dogradil stanovanjski blok s 44 stanovanj;
- da se je zvišalo število Litostrojčanov pri namenskem varčevanju 20—30—50 od 4 na 20;
- da na občini že razpravljajo o prostoru, kjer bodo gradili moderna plavalni bazen;
- da pospešeno gradijo novo zbiralno cesto še od Pavšičeve ulice do ulice na Jami;
- da bo Stanovanjska skupnost Zgornja Šiška kupila za potrebe servisne delavnice poltovorni avto;
- da je veletrgovina »Jugotehna« prevzela patronat nad šolo v

Zgornji Šiški, da so se že vselili v nove zadružne hišice člani stanovanjske zadruga »Proleter« in v en blok člani stanovanjske zadruga »Naš dom«.

VSO SKRB POTROŠNIKU

Stanovanjska skupnost Zgornja Šiška je prav lahko zadovoljna s svojim delom. Uredili so moderno pralnico, ki ima že toliko prometa, da so morali za prevoz perila kupiti poltovorni avto.

Nadalje so nabavili najmodernejše stroje za kemično čistilnico, ki bo urejena v dosedanjih prostorih čevljarke delavnice, ta pa se bo preselila v druge, bolj primerne prostore.

Posebna komisija bo izdelala program za gradnjo novega otroškega vrtca v »Roseti«, bodočo ureditev cest, posebno Šišenske in Podutiške ceste, gradnjo garaž, dodatno preureditev Moste-

ca, ribarnice, trafike, prodajalne časopisov in ureditev mnogih drugih problemov tega terena.

Ne moremo pa prezreti tega, da je bilo premalo storjenega, da bi še nadalje deloval otroški vrtec v »Roseti«, čeprav dosedanji prostori in pogoji niso bili ugodni in da se uredi nega bolnikov na domu.

Pozdraviti moramo sklep stanovanjske skupnosti, ki je prepustila njej določeno dotacijo 400 tisoč din stanovanjski skupnosti v Dravljah, ki nujno potrebuje denar za dokončno dograditev svojega doma v Dravljah, katera rega so s požrtvovalnim delom zgradili do dokončne faze.

Majhna razdalja, velika razlika

Ne vem, če ustreza gornji naslov temle vrsticam, ki naj odprejo oči tistim, ki ne vidijo, da so včasih osleparjeni. Upam, da mi ne bo nobeden naših bralcev zameril, če mu prihranim kakšno desetico, seveda, če se bo ravnal po mojih skromnih navodilih.

Najbrž mi nihče ne bo očital sebičnosti, če se pohvalim, da sem član kolektiva Litostroja, na kar sem vsekakor ponosen. Stanujem pa ob naši lepi Djakovičevi aveniji, ki krasi mesto Ljubljano z izredno vzporednima cestama in še bolj vzporednimi stanovanjskimi bloki, ki so tu pa tam ograjeni s sodobnimi garažami. Le-te se le po olupševalnih luknjah v vratih razlikujejo druga od druge.

Po tej naši aveniji gre vsak dan mnogo, mnogo ljudi. Med njimi so mame, otroci, delavci in uslužbenci, skratka — staro in mlado. Vsakdo hiti po svojih opravkih, bodisi v službo, bodisi kam drugam. Vedno sem dobre volje, ko se tudi jaz najdem med temi hitečimi ljudmi, ki v popolnanskih urah kot čebele napolnijo prostore trgovin. Ker se v prodajalnicah najnujnejših življenjskih potrebščin ustavi največ ljudi, se bom tudi jaz, kajti prištevam se k večini.

Vsakdo ve, da je v gospodinjstvu sameca prehrana problematična zadeva. Spričo tega si samec (ali samka) nabavlja najrazličnejše življenjske potrebščine v prodajalnicah ob naši Djakovičevi ulici. Tako si tudi jaz

kupujem tam vse: od brivskih nožičkov pa do belega kruha, ki ga prodajajo v pekarni na vogalu naše avenije.

Nekoč sem kupil v trgovini »Sadje-zelenjava« vabljivo koserovo, ki naj bi mi dala moči za nočno delo v tovarni. Moj velik tek mi je dal vso slast uživanja vsebine te sladke koserove, ki me je stala 205 din. Kmalu pa sem bil razočaran, ko sem zagledal v 50 m oddaljeni trgovini isto koserovo za samo 160 dinarjev. Tako si torej v tej drugi trgovini lahko

kupi vsak paglavec za celih 45 dinarjev ceneje!

Tako me je ta nesrečna koserova prisilila, da sem začel primerjati cene vsaj tistih potrebščin, ki jih največkrat kupujem v naših trgovinah.

Lahko si mislite, da sem ugotovil velike razlike in to že v poslovalnicah, ki so komaj nekaj korakov oddaljene druga od druge. Ker nisem bil nikoli trgovec, ne vem, čemu te občutne razlike

Okno v svet

V Kopru raste moderno pristanišče

povezavo z omrežjem jugoslovanskih železnic. Tudi zadevni načrti so že izdelani in med več variantami je osvojena najkrajša in najlažja. Odcep od proge Divača—Pulj se bo pričel pri postaji Prešena, proga sama pa bo potekala mimo Črnotičev, Podpeči, Hrastovelj in vasi Rižana do Bertokov in nato vzdolž sedanjega srednjega rokava Rižane do tovrnega pristanišča in potniške postaje v vzhodnem delu mesta. Dolga bo okoli 25 km in po načrtih elektrificirana. Rentabilna bo že pri prometu 700.000 ton tovara na leto. Mimo tega bo pomembna tudi za nadaljnji razvoj turizma ob slovenski morski obali. Investicijska sredstva še niso povsem zagotovljena, a nujnost gradnje postaja vsak dan večja.

Tako smemo pričakovati, da bo Slovenija že v nekaj letih povezana z železniško progo s koprskim tovrnim pristaniščem, skozi katero se bo mogel v večji meri kot sedaj usmerjati slovenski prekomorski izvoz in uvoz pa tudi izvoz in uvoz z drugih delov naše države in sosednjih zalednih dežel. S tem bo Reka pomembno razbremenjena in promet se bo hitreje in uspešneje razvijal v korist naše republike in vse Jugoslavije.

Rudo Goljak

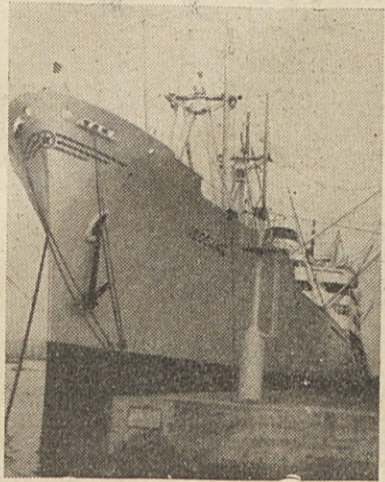
Čeprav smo Slovenci že pred skoraj poldrugim tisočletjem prišli do morja, pomorski narod nismo postali. Če bi se bili razvijali v miru in svobodi, naš delež v pomorstvu po vsej verjetnosti ne bi bil majhen. Toda svet, na katerem smo se naselili, je predstavljal vso naslednjo dobo eno najbolj nemirnih evropskih križišč. Franki, Avstrijci, Benečani, Italijani in vmes še drugi okupatorji nam niso dovolili svobodnega razmaha. Osvajali so si našo morskobalo in nas od nje odpravili nacionalno in gospodarsko. Šele v drugi polovici devetnajstega stoletja in v dvajsetem stoletju do prve svetovne vojne smo pričeli čez Trst stopati na morje, ne več samo kot mornarji na tujih ladjah, marveč tudi kot podjetniki. Vojna in italijanska zasedba naše obale sta tudi te začetke povsem uničili.

Tako smo morali počakati še več kakor četrt stoletja, da smo končno postali svobodni gospodarji vsaj dela naše morske obale. Obala, katero smo dobili, nam ni nudila naprav za resnično pomorsko dejavnost. Nobeno izmed treh obalnih mest, Koper, Izola in Piran, ni imelo pristanišča, ki bi moglo sprejemati velike potniške in tovrne ladje. Obale zanje niso bile urejene, morje je preplitko in še tisto, kar je ostalo, je okupator močno poškodoval ali povsem uničil. Mimo tega pa smo morali vse do jeseni leta 1954 čakati na dokončno priključitev te obale k Jugoslaviji. Vendar ni smo držali rok povsem križem. Še pred uradno priključitvijo je nastala Splošna plovba, ki je imela svoj sedež nekaj časa v Kopru, nato pa se je preselila v Piran, kjer smo ustanovili tudi svojo prvo pomorsko srednjo šolo. Čeprav pa je bil sedež podjetja Splošna plovba Piran, kjer so bile ladje tudi registrirane, v slovenskih pristaniščih niso moglo pristajati. Izhodiščno pristanišče zanje je bila Reka.

Šele leta 1956 se je pričelo utrjevanje spoznanja, da potrebujemo tudi na naši slovenski obali tako pristanišče, ki bi moglo sprejemati velike čezoceanske tovrne ladje. Povsem razumljivo pa je bilo, da moremo zgraditi tako pristanišče samo v Kopru. Zakaj? Prvič je Koper porinjen najdlje na naš del Jadrana, ali če hočete v srednjeevropsko celino, drugič ima najugodnejše geološke in klimatske pogoje za veliko pristanišče, in tretjič je na bližnjem omrežju naših železnic. Tudi sama zgodovina Kopra je govorila temu v prilog. V srednjem veku je bil Koper daleč večji in prometno pomembnejši kot Trst, tedaj še nepomembno avstrijsko mesto. Ko je stara Avstrija spoznala potrebo po lastnem pristanišču na Jadrani, se je tudi sama spomnila najprej Kopra. Toda Koper je bil tedaj v oblasti Benečanov in pogajanja za odstopitev Avstriji so se razbila. Tako se je Avstrija morala odločiti za dosti

težje in dražje izgrajevanje v lastnem Trstu.

Ko so se po priključitvi južnega dela Svobodnega tržaškega ozemlja k Jugoslaviji pojavile pobude za graditev novega tovrnega pristanišča v Kopru, ni manjkalo glasov, ki so menili, da bi to pomenilo nepotrebno konkurenco Reki. Bili so povsem neutemeljeni. Analiza položaja je pokazala nasprotno: pristanišče v Kopru je potrebno prav zato, da razbremeni in dopolni reško. Promet na Reki je tako narastel, da ga je bilo mogoče zmagovati le z največjimi naporami in še z zamudami. Reka je zgrajena na prostoru, ki se z obale naglo dviga v celinski breg, prav tako na-

glo pa pada tudi v globine morja. Na celini ni prostora za razširitev tovrne železniške postaje, graditev novih pomolov in valobranov v morju pa bi bila spet predraga zaradi globine.

Sondiranje terena ob severni obali koprškega mesta je pokazalo, da pridemo do trdih tal šele v globini 10 do 12 in več metrov. Vso plast nad to globino sestavlja blato, katerega sta v tisočletjih nanesele sem Rižana in Badaševica ob soprošču samega morja. Odstranitev tega blata in s tem poglabitev za pristajanje velikih ladij je v primerjavi z gradnjo pomolov iz velikih globin ali razstreljevanje skalnatih plitvin igrača. Plavajoči bager »Peter Klepec« črpa blato avtomatično in ga more po ceveh porivati skoraj kilometer daleč, pri čemer zasipava sproti tudi bivši zaplitveni Škocjanski zaliv, to je ozemlje, na katerem bo stal del bodočega povečanega Kopra z železniškimi tirni in čelno potniško postajo.

Že leta 1957 so se pričela prva dela za zaježitev Škocjanskega zaliva, ki so se naslednjega leta nadaljevala. Zaliv je bil oddeljen od ostalega morja in poglabljanje morja ter zasipavanje zaliva se je moglo pričeti.

Vzporedno s tem se je pričela tudi gradnja prve etape operativne obale novega tovrnega

pristanišča v dolžini 135 metrov. Lani je prišla na vrsto druga enaka etapa in letos tretja, ki pa bo povsem dograjena šele l. 1962. S tem dobimo prvih 400 metrov operativne obale, to se pravi naveze za tri velike ali štiri manjše ladje. Takoj po dograditvi prve etape so pričele prihajati v Koper tudi prve čezoceanske tovrne in mešane ladje. Upravo je prevzelo podjetje »Pristanišča Koper«, ki postane po decentralizaciji pristanišč tudi investitor nadaljnje izgradnje. V letu 1961 je pristanišče postavilo plan 220.000 ton prometa, katerega bo tudi uresničilo ali celo presevalo. To pa pomeni, da presega svetovno normo tovara na meter obale in je v tem kljub pomanjkanju mehanizacije še pred reškim, ki izkazuje 1000 ton prometa na meter obale.

Obenem z gradnjo pristanišča je bilo treba misliti tudi na skladišča. Nekaj jih je podjetje »Pristanišča Koper« pridobilo v starih stavbah, ki so nekoč služile za skladiščenje soli koprskih solin, nekaj pa drugod. Toda že lani so dogradili tudi prvo moderno skladiščno stavbo, letos pa dograjujejo dve nadaljnji, medtem ko bodo v prihodnjih letih sledili še novi skladiščni prostori. Istočasno je podjetje »Slovenijales« uredilo na zasutem delu Škocjanskega zaliva velika skladišča izvoznega lesa. Tako razpolaga koprsko pristanišče že zdaj z večjimi zaprtimi in odprtimi skladiščnimi prostori, kot na primer pristanišče Ploče, Bar in nekatera druga, katere građe že leta in leta.

V treh letih svojega obratovanja, oziroma le v dveh polnih, si je pristanišče zagotovilo promet, ki stalno narašča, in kar je še posebno važno, ima tudi že stalne tovrne in tovrno-potniške linijske zveze s Sredozemljem, Afriko, Azijo in Ameriko. V njem pristajajo poleg naših tudi ladje nairazličnejših držav, od evropskih do ameriških in japonskih. Medtem je postalo tudi glavno uvozno pristanišče južnega sadja za vso Jugoslavijo in del srednjeevropskih držav. Samo po pogodbi z Ekvadorjem bo sprejelo prihodnje leto okoli 60.000 ton banan in drugega južnega sadja. To sadje v Kopru vskladiščujejo, sortirajo, pakirajo in odpošiljajo dalje uvoznikom. Za dezinfekcijo, dezinfekcijo in dozorevanje pa so uredili ali še urejajo posebne naprave. Del tovara sprejema v hrambo zdaj Hladilnica Dekani, v samem pristanišču pa bodo nastale še nove hladilnice. Mimo tega bo nastala v zvezi s pristaniščem vrsta drugih potrebnih podjetij in obratov, na katerih so

zainteresirana razna naša in tuja podjetja.

Vse to je šele začetek. Doslej izdelani načrt za tovrno pristanišče predvideva nadaljnjo gradnjo operativne obale s pomoli in valobranom z zmogljivostjo 1 milijona 600.000 ton tovara na leto, a vse kaže, da bo tudi to še premalo. V prvem planu je dograditev do 750 metrov koristne obale. Glavni načrt prikazuje dalje tudi že bodoče industrijsko pristanišče, pristanišče, tirske in železniško ranžirno odnosno tovrno postajo ob sedanjem srednjem rokavu Rižanine delte zahodno od griča Srmina. Rižanina delta bo po regulaciji sploh izginila in vsa voda se bo iztekla v morje po severnem rokavu pri Ankaranu, medtem ko bo Badaševica speljana v kanal z ustjem med starim mestom in predmestjem Semeđelo. Na zasutem Škocjanskem zalivu bo novi del mesta in industrijska cona, kjer je že locirana nova stavba povečane tovrne plastičnih mas »Iplas«.

Razvoj pristanišča in mesta Kopra terja seveda tudi železniško

10 let prizadevnega kolektiva

Kdo ne pozna mladih delavcev in dijakov-godbenikov mladinske godbe Litostroja, ki je že večkrat pokazala svojo visoko kvaliteto na koncertih doma in tudi v tujini!

Pred desetimi leti je zbrala sindikalna organizacija podjetja Litostroj s sodelovanjem uprave podjetja prizadevne mlade fante, ki so se pričeli učiti pod strokovnim vodstvom kapelnika Leandra Pegana vseh instrumentov, ki so potrebni za sestavo godbe na pihala. V teh desetih letih nesebičnega dela v prostem času se je ustvaril zelo dober kolektiv godbe, ki je nešteto krat sodelovala povsod tam, kamor so jo poklicali, bodisi v domačem podjetju ali drugje. Godba je bila povabljena zaradi svojega slovesa tudi izven Ljubljane, kjer je imela večkrat, posebno v Piranu, Trstu, na Koroškem, v Sutjeski, Kočevju, Črnomlju, Ribnici in na Primorskem samostojne, zelo uspele koncerte. Godba je imela v tem času več kot 450 samostojnih koncertov in nastopov.

Koliko neutrudnega dela je bilo pri vseh teh mladih godbenikih, ki so prosti čas žrtvovali za vaje in za nastope. V preteklih desetih letih je šlo skozi njihove vrste zelo veliko talentiranih godbenikov, ki so potem nadaljevali svoje delo širom po Sloveniji. Pri vsem tem je potrebno izreči posebno zahvalo neutrudnemu kapelniku Leandru Peganu in desetim tovarišem, ki že deset let sodelujejo pri tej godbi in so zato prejeli ob proslavi desetletnice lepa darila. Tudi sekretar podjetja Litostroj Karel Korošec je ves čas skrbel, da je imela godba dovolj instrumentov in oblek. Velika zasluga pripada tudi litostrojnim delavcem, ki s svojimi prostovoljnimi prispevki gmotno pomagajo godbi.

Ob svoji desetletnici je mladinska godba priredila uspešen umetniški

koncert v litostrojki dvorani, ki je bil zelo dobro obiskan.

Mladinska godba ima v prihodnosti precej obširen program svojega dela. Namerava organizirati turnejo po vsem Slovenskem Primorju in če bodo na razpolago finančna sredstva, tudi na Koroško in v Italijo. Mladim godbenikom želimo še mnogo uspeha pri nadaljnjem delu, za do sedaj izvršeno delo pa naj prejmejo naše priznanje.

S-e.

TEHNIKA

Časopis »Tehnika« organ Zveze inženirjev in tehnikov Jugoslavije, izhaja vsakega prvega v mesecu

Obseg a:

1. Splošni del tehnike
2. Naše gradbeništvo
3. Rudarstvo in metalurgija
4. Strojništvo in elektrotehnika
5. Kemično industrijo
6. Prehranjevalno industrijo
7. Promet
8. Organizacijo dela
9. Obvestila industrijskih podjetij o njihovih proizvodih in tehničnih dosežkih.

Vsaka številka obsega približno 250 strani velikega formata 21 x 29 cm.

Letna naročnina: 12.000 dinarjev.

Posamezna številka: 1.250 dinarjev

Naročila pošiljajte na naslov: DIREKCIJA ZA IZDAVAČKU DELATNOST »Tehnika«, Beograd, Kneza Miloša 7/II; telefon 30-106, 30-057 in 30-024

VAŽNO OBVESTILO

Obveščamo cenjene poslovne prijatelje, da smo naš

PRODAJNO-PROJEKTIVNI BIRO

ki je imel svoje prostore v zgradbi poleg Gospodarskega razstavišča na Titovi cesti, PRESELILI TE DNI NA DJAKOVIČEVO CESTO 53, v poslopje naše Industrijske kovinarske šole v neposredni bližini tovarne.

VSI TELEFONI prodajno-projektivnega biroja so vezani sedaj neposredno na hišno centralo tovarne: tel. 33-511.

Bodočnost je v tvoji roki

Iz tvoje roke berem, da je bila tvoja produktivnost v letošnjem letu premajhna. Vidim, da ti je mnogo bolj pri srcu denar kot trdo delo. Boj se lenobe. Če prihodnje leto ne boš bolj delal, boš ostal brez denarja.

Že leta to, da si se odločil, naj ti vedežujem iz kave, te postavlja v slabo luč. Toliko zaostalega dela imaš, pa še vedno piješ turško. Tudi od tebe bo v prihodnjem letu odvisno zadovoljstvo kolektiva. Štedi čas in material.

Karte. Iz teh čarobnih kart vidim, da še vedno ne pričneš delati točno ob 6. uri, da pričneš malicati ob 8,45, da ješ do 9,15 in da končaš delati že ob 1,30. Vedi, da čim manj delaš, manj zaslužiš. Lenobo boš občutil v žepu.

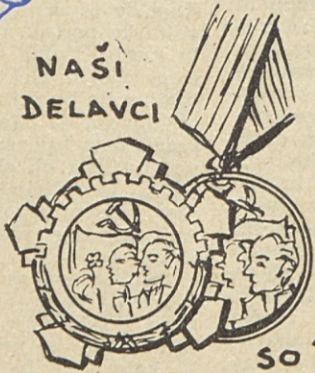

Vidim litostrojki satelit, ki obkroža zemeljsko oblo. Hitreje izpolnjujte dogovorjene roke in izboljšajte kvaliteto pa bo plasma še ugodnejši. Svet povprašuje po vaših izdelkih.

Zvezde so Litostroju v tetu 1962 naklonjene. Videti je, da boste imeli popolnoma zasedeno proizvodnjo. Tržišče bo vaše izdelke sprejelo ugodno. Podajte si roko s slovensko strojogradnjo. Bodočnost je v tvojih rokah.

NAŠI
DELAVCI

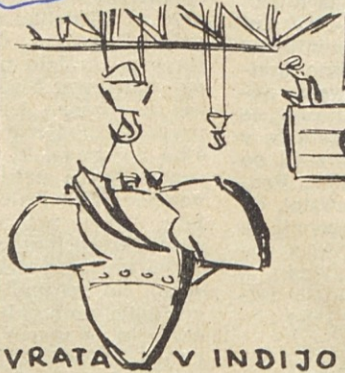

SO BILI
ODLIKOVANI

PREDLOG

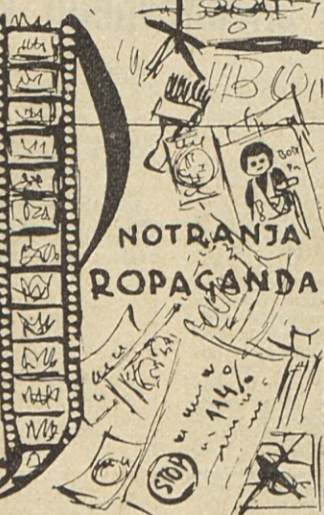
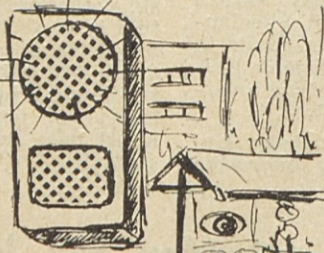
ZA
DELJE NI
DELO VNI ČAS?

VRATA V INDIJO SO
ŠIROKO DDPRTA

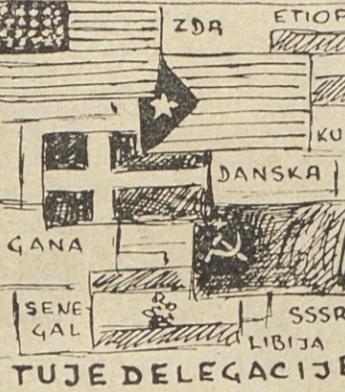
ŠIŠKA
IN ŠT. VID RAMO OB RAMI

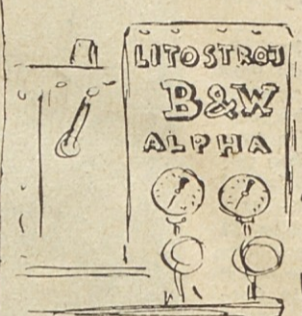
NOTRANJA
ROPAČANDA

LITOSTROJ OSVAJA SVET

SO NAS OBISKALE
TUJE DELEGACIJE

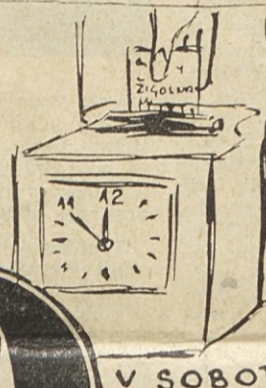
LITOSTROJ
B&W
ALPHA
POGNALI SMO DIESLOVE MOTORJE

NA SMUČEH
SMO DOBRO
ODREZALI

ALI NAJ
PRI GRADNJI CEMENTARNI OSTANEMO
NA POL POTI?

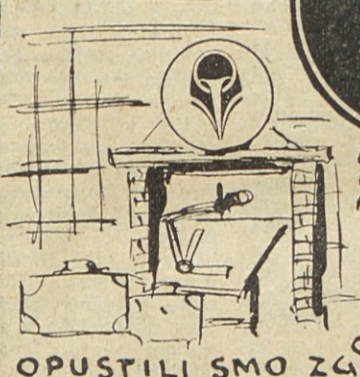
OB 11 $\frac{1}{2}$ DOMOV?
V SOBOTO

ZBUN

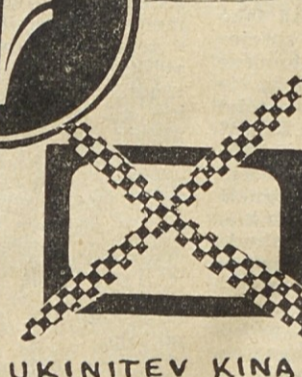
POZDRAVITE KOLEKTIV

ŽELEZARJI
SO ZBOROVALI

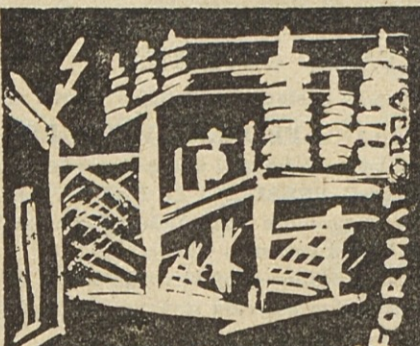
OPUSTILI SMO ZGRADBO PBP

LITOSTROJ
UKINITEV KINA

OTVORITEV DEPARANDANSE V FIESI

ODPRTJE TRANSFORMATORSKEGA

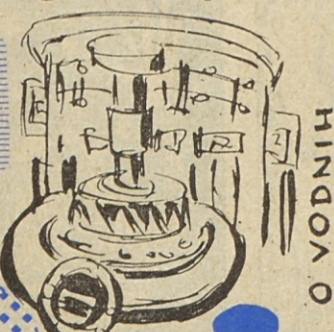

INOZEMSKA IZDAJA

GLIGORIČ V LITOSTROJU

SIMPOZIJ

O VODNIH
TURBINAH

LIVARJEM
30 LET SLUŽBE

NOVA
RESTAVRACIJA

ZKJ
LETNA KONFERENCA